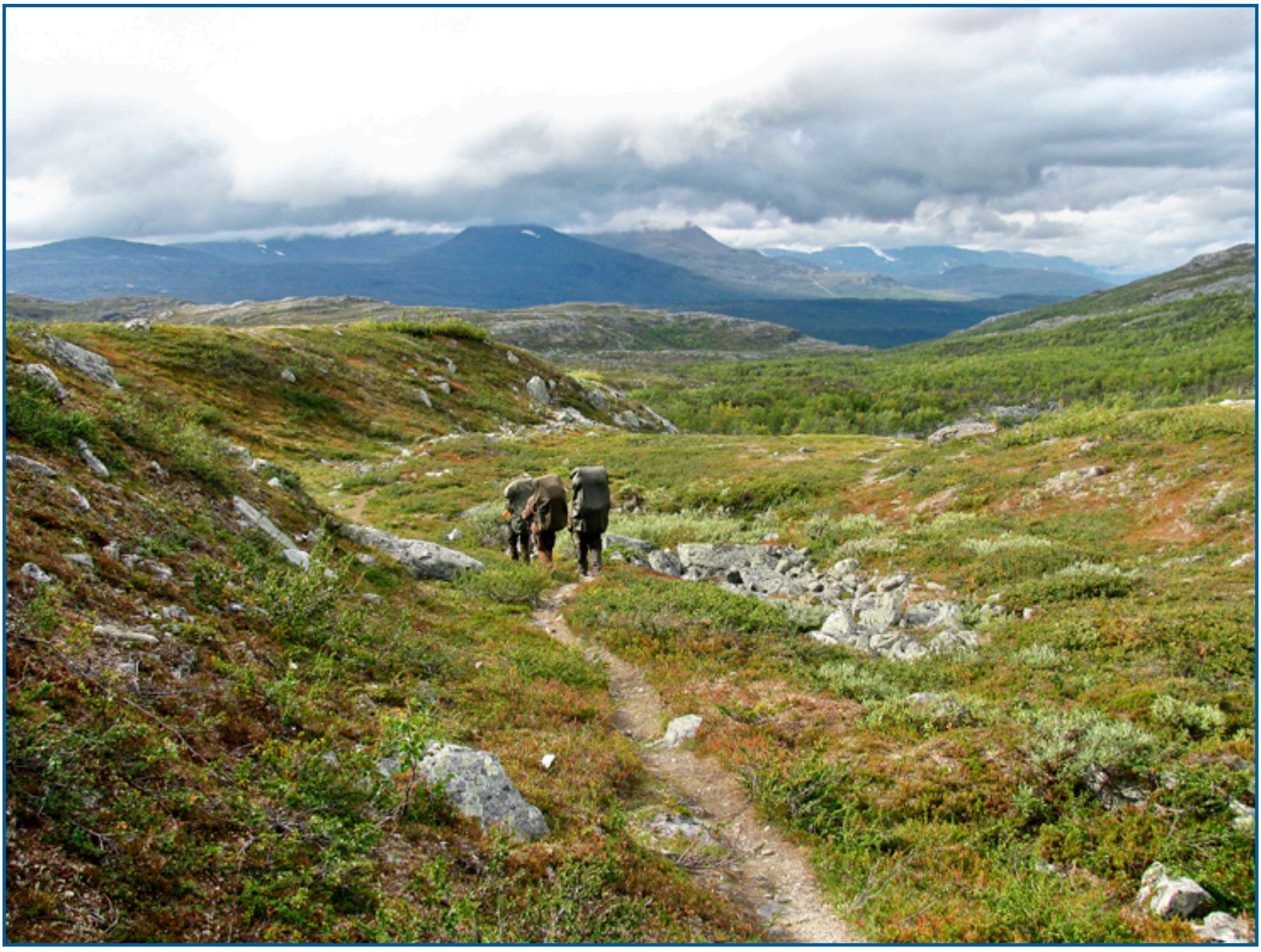
TUNTURILATU 4/2011

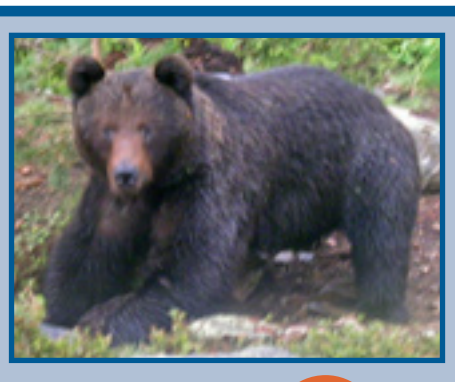
Yliperän huikaisevat maisemat

–Kummasti vaan polku löytää kulkuväylänsä hevosenkokoisten lohkareidenkin lomitse. Ilma alkaa kirkastua. Jo tulevat Skibotnin tien takaiset lumilaikkuiset tunturit näkyviin. Laskeudutaan tunturikoivikossa vehmaaseen saniaislehtoon. Polulta on poikettava jokivarren näköalapaikalle. Didnojoki virtaa syvällä pystysuorien liuskekallioiden välissä. Koskikara koettaa löytää pohjalta elantonsa. Jotain ylevän juhlavaa on tässä hetkessä ja paikassa.

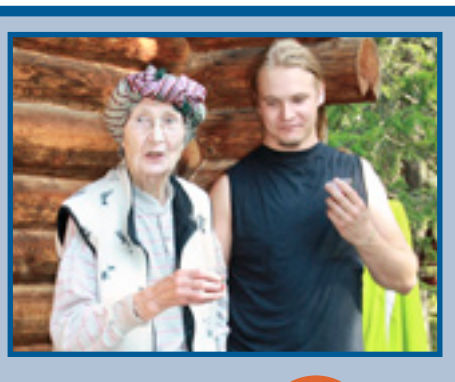
12

Taiga tarkkana susiaisissa 6-7

Ursuksia tiirailemassa 7

Ovtsin vanhin mukana 9

Säätäjä säätää 10

PUHEENJOHTAJAN PALSTA

Vuontisjärven vartijat

Susiaisiin tultaissa tukka pyrki nousemaan pystyyn kun kuuli kerrottavan, että Susikyröä epäillään jätevesien laskemisesta Vuontisjärveen ja sen myötä järven rehevöittämisestä. Virkamiesdelegaatio poliisin saatellessa tulisi viikonlopun jälkeen käymään ja ottamaan näytteitä saunan harmaavesijärjestelmästä.

Näytteet otettiin, analysoitiin ja puhtaiksi havaittiin. Hyvä näin.

Toimenpiteet eivät kuitenkaan poista sitä tosiasiaa, että kasvullisuus Vuontisjärvessä todella näytti lisääntyneen. Vihreätä kasvullisuutta näytti silmämääräisesti olevan enemmän kuin aiemmin. Ei näyttänyt kivalta. Järvi on pieni ja moni sitä hyödyntää monella tavalla: Maisemana, kalastukseen, uimajärvenä jne.

On järven ympärillä kiinteistöjä omistavien yhteinen etu, että se säilyy kirkkaana ja puhtaana. Kun on seuraillut Enontekiön kuntahallinnon toimenpiteitä asiassa syksyn mittaan, saa kyllä käsityksen, että asiaa on selvitelty, mittailtu ja korjaavia toimenpiteitä vaadittu niiltä, jotka tehtyjen tutkimusten mukaan järveen jotakin kiellettyä laskevat. On jopa teetetty kiinteistön omistajan laskuun kaivojen puhdistusta kun käskystä huolimatta ei ole tapahtunut. Hyvä näinkin. Järven tila on tarkkailussa.

Tämänkertainen analysointi lienee lähtenyt liikkeelle Ylikyrön-Raattaman seudun kansalaisaktiivisuudesta. Sekin on hyvä, että vapaaehtoiskonsulit valvovat ja herättelevät viranomaisia liikkeelle kun jotain epäillään.

Samalla menköön johtokunnan kiitoksia yhteisömme kämppämiehille ja naisille, että ovat suunnitelleet ja rakentaneet saunan harmaavesien suodatuskentät hyvin ja hellyydellä. Palkkiona siitä on todistetusti E. colia 0.

Viimeiselle vaellukselle

Tunturilatu on yhteisö, jonka jäsenet vuosien juoksussa tulevat toisilleen tutuiksi. Joskus vahvemmin sitein, joskus kevyemmin. Mutta yhtä kaikki kuulutaan samaan kokonaisuuteen. Ollaan vaeltajayhteisö.

Jäsenkunta jossain päin Suomea on miettinyt, että he haluaisivat arvostaa vaeltajakumppaneitaan nostamalla heidät näkyviin silloin kun lähdetään viimeiselle vaellukselle. Viimeiseen iltahuutoon.

Ajatus on mielestäni kannatettava ehdotetussa muodossa, että vuoden viimeisessä lehdessä julkaistaan nimilista heistä, jotka vuoden aikana ovat tämän vaelluksensa aloittaneet. Tässä muodossa myöskään Tietosuojavaltuutetun toimisto ei ole nähnyt yksityisyyden suojaongelmaa.

Siksi tässä lehdessä julkaistaan luettelo ensimmäisen kerran.

Toivotan teille kaikille hyvää itsenäisyyspäivää, rauhallista joulua ja riemukasta vuoden vaihdetta.

Timo Tulosmaa

Viimeiselle vaellukselle lähteneet

Tunturilatu-lehdessä on julkaistu muisteluksia edesmenneistä jäsenistä satunnaisesti – mikäli joku on sellaisen kirjoittanut. Kun asumme ympäri maan, emme aina saa tietoa edesmenneistä väärteistämme, joiden kanssa olemme saattaneet vuosikymmenet retkeillä. Niinpä onkin tarkoitus tästä eteenpäin julkaista vuoden viimeisessä lehdessä kootusti heidän nimensä ja kotipaikkansa. Tällä ensimmäisellä kerralla jää julkaisematta marras-joulukuun 2010 vainajat, mutta tästä eteenpäin olemme rytmissä vainajainpäivästä-vainajainpäivään. Käytämme Itellan jäsentietopäivitystä, emmekä julkaise niiden nimeä, jotka ovat kieltäneet tietojensa luovuttamisen.

Tänä vuonna ovat marraskuun 5. päivään mennessä nämä väärtit siirtyneet tuonilmaisiin:

Raimo Engblom Espoo
Jan-Ole Forss Helsinki
Anja Hellgren Helsinki
Klaus Hilbert Espoo
Toini Hyrkäs Helsinki
Seppo Juurikkala Espoo
Aarne Karmavaara Turku
Kaarlo Karttunen Helsinki
Eino LehtinenTottijärvi
Ossi Lehtonen Tampere
Ritva Levander Turku
Lea Linnamäki Eura
Veli-Markku Loisa Savitaipale
Pentti Miettinen Pieksämäki
Teppo Rajala Vantaa
Helka Saastamoinen Nurmes
Lasse Tiirikainen Turku
Antero Viinikainen Jyväskylä

Yksi Logivuosi taas pulkassa

Turun vuosi Euroopan kulttuuripääkaupunkina on päättymässä. Sen verran runsaasti kulttuuritapahtumia on riittänyt, että tuskin kukaan logilainen on niiltä kokonaan onnistunut välttymään.

Yhtenä näyttävimpänä taas kerran oli suurten purjelaivojen vierailu Aurajoessa. Toivottavasti myös muita tunturilatulaisia ehti Turussa piipahtamaan.

Logilla oli myös ohjelmassaan monet perinteiset retkensä, talkoonsa ja muut tapahtumansa, ja kuten on ollut tapana muutaman vuoden välein, kävimme myös ulkomailla.

Kesäinen turistiretki suuntautui Itävaltaan Salzburgin Wolfgangseelle. Saimme mukaamme myös muutamia tuttuja muista kerhoista. Vietimme kuusi päivää mukavassa hotellissa St.Gilgenin kylässä, ja teimme sieltä retkiä lähiseudulle.

Kävimme esimerkiksi patikoimassa Euroopan toiseksi laajimmalla alppiniittyalueella Postalmilla, mikä on aikanaan syntynyt, kun metsät on hakattu rautatehtaan hiilen tarpeeseen. Se on talvisin vilkas murtomaahiihtokeskus.

Ehkä vieläkin mieleenpainuvampi päiväretki oli junamatka ylös läheiselle vuorelle Schafbergille.

Hammasratasvetoiset, nokillaan kulkevat höyryveturit puskevat vaunuja paikoin 26 prosenttia jyrkkää mäkeä vajaan kuuden kilometrin matkan.

Päätepysäkki on noin 1 200 m lähtöasemaa ylempänä. Huipulla oleva hotelli on 1800 -luvun puoliväliltä ja keisari Franz Josef kävi siellä jo ennen kuin junarata valmistui hiukan ennen 1900 -luvun alkua.

Ennen junia kyläläiset kuulemma kantoivat rikkaat turistit ylös. Meillä ei ollut edes rinkkoja ja pääsimme kyydissä – helppoa siis.

Vajaaseen viikkoon sopi myös päiviä ilman etukäteisohjelmaa. Silloin 30 hengen porukkamme hieman hajaantui, kukin mielenkiintonsa mukaan. Joku kävi museoissa tai konserteissa ja joku muu taas teki omia patikkaretkiään.

Kaikki olivat kuitenkin onnistuneeseen matkaan tyytyväisiä, mitä nyt maratoonari Helena olisi ehkä halunnut pitempiä lenkkejä.

Login tulevan vuoden suunnitelmat ovat vielä hieman kesken, mutta Saariselälle taas mennään kaamoshiihdoille tammikuussa, ja viikolla 13 Susikyröön.

Kaamokseen ajetaan junalla, mutta jos muiden kerhojen matkustus osuu kevättalvella samaan ajankohtaan, niin kannattaa ottaa yhteyttä Paavoon, jos vaikka saataisiin yhteinen bussikuljetus aikaiseksi.

Nyt yritetään myös uudestaan Helvetinjärvelle, kun viime kevääksi suunniteltu retki jäi tekemättä muiden kiireiden tähden. Tarkempaa tietoa Login tapahtumista löytyy taas aikanaan nettisivuilta. Jos tapahtumamme kiinnostavat, niin muidenkin kerhojen väki on tervetullutta mukaan.

Mukavaa alkutalvea vaan kaikille. Toivottavasti saamme taas kunnon talven; jospa ”ei kahta ilman kolmatta” pitäisi paikkansa.

Logilaiset

Shafberg on 150 vuotta vanha turistikohde; etualalla St.Gilgenin kylä.

Höyryn voimalla vuorelle.

Ovtsilaisilla takana juhlava vuosi

Aurinkoinen kesä ja pitkä leuto syksy ovat takanapäin. Ovtsin iloisin tapahtuma oli 35-vuotisjuhlamme, jota vietimme omalla porukalla Haristuvalla.

Paikalla oli viitisenkymmentä juhlijaa reippaasta yli yhdeksänkymppisestä senioristamme **Aino Saimosta** pikkuviikari **Nuutti Tuomelaan** 3 v.

Juhlasta **Sari Jurvanen-Tuomaala** kertoo ottamiensa valokuvien kera erikseen tässä numerossa.

Ovtsin kerhoviikkoa vietimme Susi-Kiisalla. Meitä oli kymmenen, yksi Uudesta Seelannista saakka. Hän ihastui Tenon maisemiin ja Kiisaan ja selvisi kovasta flunssastaan huolimatta hyvin eksoottisesta kammissa asumisesta.

Säteen Esa pyöräili paikalle (yli)pitkän Euroopan kiertueensa loppuvaiheissa; pyörämarssihan jatkui vielä Susikyrön susiaisiin. Nautimme hyvistä säistä, ruskan hehkusta ja totesimme uuden keittokatoksen palvelevan erinomaisesti ravintolana ja kokoontumispaikkana.

Tunturirinteiden mehukasta kaarnikkaa lähti porukkamme mukaan etelään. Niinpä meillä on nyt runsaasti mehua järjestöjen joulumyyjäisiin.

Osa ovtsilaisista kävi tutustumassa Utsjoen kylään ja Mantojärven kirkkokenttään. Osa meistä vieraili **Piera** ja **Karen-Anni Guttormin** luona ”praatailemassa”. Meillä oli myös kutsu **Kerttu Vuolabin** luo Outakoskelle, mutta se jäi toiseen kertaan. Onnistuneen viikon jälkeen palasimme Norjan kautta Susikyröön ja mukavia tapahtumia muistellen takaisin kotiin.

Syysvuosikokous sujui leppoisissa merkeissä. Puheenjohtaja ja sihteeri pysyvät remmissä edelleen. Johtokunta täydentyi kolmella uudella jäsenellä (tosin **Rantalan Reijo** palasi välivuosien jälkeen takaisin, mutta **Katja Heinonen** ja **Rauha Lehtonen** ovat aivan ”uusia”).

Vuosikokouksessa päätettiin yksimielisesti Haristuvan hallintasopimuksen voimassaolon uusimisesta Tunturilatu ry:n kanssa. Hallintasopimus on ollut voimassa kymmenen vuotta. On tullut aika sen jatkamiseen.

Esille otettiin myös toinen Tunturilatua koskeva asia eli ympäristöministeriön aikomukset karsia kansallispuistojen autiotupaverkkoa.

Meidän tulee ottaa kantaa tähän retkeileviä tunturilatulaisia huolestuttavaan kehityssuuntaan.

Seuraavaksi kokoonnumme pikkujoulun viettoon Haristuvalle.

Talven tuloa odotellen

Ritvis

Evästauolla Ailigaksen rinteillä Kirsi, Harri, Lindsay, Katja ja Ritvis.

Kiisan upea keittokatos oli ahkerassa käytössä. Sen todistavat Kirsi, Harri ja Esa.

Yhteinen iltahuuto tunturissa.

Owlan kuulumisia kohti vuodenvaihdetta

Tunturikerhomme Owlan viides toimintavuosi tunturilatulaisena lähestyy loppuaan. Järjestämämme retket ovat olleet jälleen suosittuja. Tähän asti olemme järjestäneet 13 suurempaa tapahtumaa.

Tärkeimpänä mainittakoon Tunturiladun kesäpäivät Hailuodon Marjaniemessä. Kesä oli hieno ja lämmin.

Ennen juhannusta hieno ja muistorikas kokemus oli piilokojusta Kuhmon Vartiuksessa Suomen ja Venäjän rajavyöhykkeen läheisyydessä tarkkailla Otsoa, metsänkuningasta ja useampaakin kera ahmojen.

Syksylläkin monena päivänä saimme vielä viettää ”sortsi-päiviä”. Kesälle suunnittelemamme kirkkovenesoutu Oulunjärvellä ja Hyvän tuulen melontaretki Saimaalle, Luonteriin jäivät toteutumatta.

Sittenkin Inarijärvi on edelleenkin se johon mieli soutajille vie ajatukset ja ehkäpä taas sitten siellä soutelemme ensi kesänä kirkkoveneellä, aika näyttää.

Tunturiladun 65-vuotisvaelluksen owlalaiset tekivät länsi-naapurimme ”kuninkaanpoluilla” Kvikkjokkista Saltoluoktaan. Jokkmokkissa ennen vaellusta tutustuimme hienoon saamelaismuseoon Ajtteen.

Meitä oli 28 vaeltaen reittiä Kvikkjokk-Njahkajåhkå-Pårte-Rittak-Aktse-Sitojaure-Autsutjvagge–Saltoluokta.

Alussa vaelsimme metsän siimeksessä tämän tästä hillaa napsien suuhumme. Välillä oli jopa pysähdyttävä niitä nauttimaan.

Ilma oli kostea ja maasto paikka paikoin kivinen. Reitin kivisyys mitä ilmeisemmin johtui siitä että vuosien saatossa vesi oli virrannut vaeltajia pikkuhiljaa ylöspäin vievää reittiä alaspäin meitä kuorien hiekan ja maa-ainekset kivien ympäriltä.

Tapasimme alkureitillä ruotsalaisen perheen joka keskeytti vaelluksensa moittien reittiä liian kiviseksi. Pari ensimmäisen päivän vaelluspäivän jälkeen saavutimme puunrajan ja nousimme paljakkaan.

Ikään kuin hengityskin oli sen jälkeen helpompaa. Kosteuskin pikkuhiljaa hellitti ja koko vaelluksen olimme onnekkaita koska pääsääntöisesti vesisateet ajoittuivat yöaikaan.

Toisen päivän illansuussa saavuimme Pårten tunturituvalle. Telttapaikat olivat lähellä tupaa, johon muutamia meistä majoittui.

Seuraavan päivän vaellus johdatti jo meidät puuttomille tuntureille Rittakkiin, jossa seuranamme oli myös sveitsiläisiä vaeltajia. Tunturin reuna oli täynnä erivärisiä telttojamme.

Iltamme oli todella ”kuvauksellinen” kun jokaisen digikameraan pyrittiin tallentamaan vaeltajiemme ryhmäkuva mahtavissa maisemissa.

Seuraavana päivänä vaelsimme kohti ensimmäistä venekuljetustamme, joka vei meidät Aktsen tunturituvalle. Venekuljetukset olimme etukäteen jo varmistaneet Kvikkjokkin tunturiasemalta.

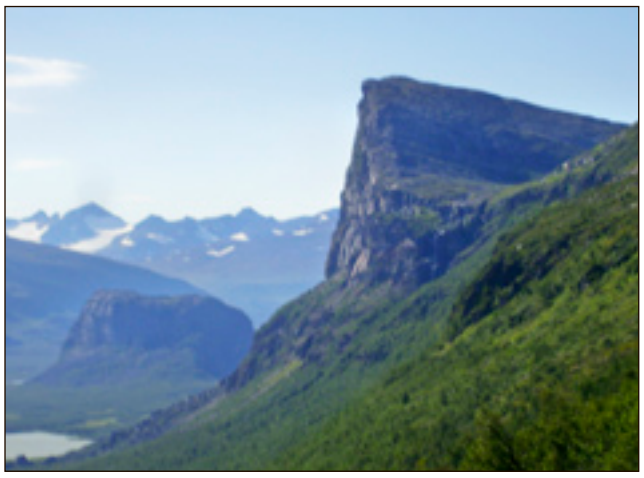
Aktsessa vietimme kaksi päivää jolloin usea meistä valloitti kuvauksellisen Skierfen (1179m). Skierfen vieressä Rapadalenissä lepää syömähampaanmuotoinen Nammatj.

Seuraavana päivänä vaelsimme kohti Sitojaurea, johon saavuimme venekuljetuksen jälkeen. Suuri osa teltoistamme levitettiin veneillä meitä kuljettaneiden miesten pihapiiriin muutaman meistä asettuessa Sitojauren tunturitupaan. Tupavahtina oli ruotsin saamelainen poikansa kanssa.

Seuraavan päivän vaellus vei meidän avotunturiin, jossa yövyimme teltoissa. Osa meistä yritti vallata läheisiä tunturihuippuja. Valloituksen keskeytti taivaan rannalle levinnyt synkkyys ja alkanut vesisade.

Seuraavana päivänä päätimme vaelluksemme Saltoluoktan tunturiasemalle, jossa majoituimme pihapiirissä oleviin erillisiin rakennuksiin.

Illalla nautimme maukkaan ja runsaan aterian Saltoluoktan ravintolan seisovasta pöydästä. Aamulla laiva kuljetti meidät Kebnatsiin, jossa meitä oli odottamassa linja-auto kuljettaen meidät Ouluun ja osa jatkoi matkaansa etelään VR:n kuljetuksella.

Kaverukset Skierfe ja Nammatj

Syksystä mieleeni on jäänyt Susiaiset ja Owlan ensimmäinen vihitty susi, Outasusi numero 38. Toivottavasti Owlasta saamme jatkoa susiperinteelle.

Toteutimme syksyllä tutustumisen Oulussa uuteen Tervareittiin.

Itsenäisyyspäivää ja perinteistä kaamosviikkoa Kilpisjärvelle, ”Suomen Alpeille” jossa kuutamo kasvattaa kokoaan valaisten viikonloppupuolella Yliperän tunturit hohdollaan lähtee 3.- 10.12. viettämään kymmenkunta Owlalaista.

Sen jälkeen olemme valmiit uuteen 2012 vaellus- ja retkivuoteen, kuudenteen toimintavuoteemme.

Hannu Liljamo
Owla pj 2012

Kavtsin kuulumisia

Monenlaista tapahtumaa ja tilannetta on kuluvan vuoden aikana tullut eteen. Rahanpesusta (ks. Tunturilatu-lehden edellinen numero) ja muusta on selvitty hienosti.

Kiitos kaikille kavtsilaisille, jotka olette olleet mukana kerhon toiminnassa kuluneen vuoden aikana, kuka osallistujana, kuka järjestäjänä. Meillä kaikilla on oma paikkamme kerhossa.

Tunturiladun 65-vuotistapahtuma Kavtsissa oli puolipitkä marssi pyhäinpäivänä Helsingin keskuspuistossa, Haltiareitillä. Mukavassa säässä oli enimmillään tarpomassa 31 henkeä. Jotkut kulkivat osan noin 20 km reitistä. Pientä hävikkiäkin kuulemma oli matkan varrella, mutta loppujen lopuksi kaikki päätyivät kuitenkin väsyneinä mutta onnellisina kotiin.

Ensi vuonna on Kavtsilla juhlavuosi. Sitä juhlitaan mm. järjestämällä Tunturiladun syyskokous ja susiaiset 12.–14.10.2012 Espoon Siikarannassa. Päivien yhteydessä on myös synttärijuhla. Laita päivämäärä kalenteriisi jo nyt!

Tuleva vuosi 2012 on nimetty Kavtsissa lähiliikunnan vuodeksi. Pyrimme tekemään retken järjestämisestä mahdollisimman vaivatonta. Jos haluaa retkiseuraa jonnekin tiettyyn kohteeseen, voi ilmoittaa siitä kerhon liikuttajalle, joka laittaa siitä tiedon kerholaisille. Ei tarvita mitään suuria suunnitelmia ja järjestelyjä. Useita kiinnostavia kohteita on jo kalenterissa ja lisää tulee varmasti vuoden kuluessa.

Kaikista ensi vuoden haasteista emme vielä tiedä. Sitä ennen viettäkäämme rentouttava joulunaika. Toivottavasti lunta tulee taas niin, että päästään hiihtämään täällä etelässäkin.

Joulun iloa
sekä liukkaita latuja
Iitu Gerlin

Saamelaiskyselyn tulokset

Vietämme parhaillaan kerhojen piirissä TL:n 65-v. -juhlavuotta. Saamelais- ja Lapinkulttuurin vaaliminen on yksi toimintamme kolmesta kulmakivestä (Tunturilatu ry:n säännöt 2 §). Onkin paikallaan kuulla jäsenten ajatuksia saamelaiskulttuurin asemasta tällä hetkellä.

Kevään aikana lähetin e-mail –kyselyn kerhoille: 1) Miten saamelaiskulttuuri elää kerhoissa (vv. 2010 - 2011), 2) Mitä toiveita on saamelaiskulttuurin vaalimiseksi yhteisissä tapahtumissamme ja TL-lehdessä? 3) Onko kerhoissa ko. kulttuuriin perehtyneitä? ja 4) Onko saamelaisasioiden esilläolo niin tärkeää, että se olisi huomioitava TL:n budjetissa?

Peräti **13 kerhoa 16:sta vastasi! Lämmin kiitos!**

Saamelaiskulttuuri kerhoissa

Vastanneista kahdeksassa kerhossa saamelaiskulttuuri on ollut lähiaikoina esillä omana toimintana tai kerhon järjestämässä TL:n tilaisuudessa.

On ollut esitelmiä (joiku, Lapin rohtojen perinnekäyttö, Lapin perinteinen matkailuhistoria, saamenkieliset maastosanat), leikkimielisiä tietokilpailuja (Lapin murresanat), luontopolkutehtäviä, saamelaisen musisointia ja tutustumiskäyntejä (Pielpajärven erämaakirkko, Lemenjoen kullankaivuualueet, Nellimin kirkko).

On vaellettu saamelaisten jäljillä (Padjelantaleden) ja informoitu kerhon lehdessä paikall. saamelaistapahtumasta ja kielikurssista. Pohjoisin kerhomme elää koko ajan saamelaiskulttuurin keskellä. Yksi kerho on valinnut tänä vuonna Kilpisjärven koulun kummikouluksi.

Kerhojen toiveita saamelaiskulttuurista TL:n tapahtumissa ja TL-lehdessä

Kymmenen kerhoa esitti toiveita: Saamelaiskohdematka pohjoiseen (2), valokuva-, käsityö-, kuvataidenäyttely, konsertti, multimediaesitys poroerotuksesta ja poronhoidosta, saamelaisen ruoka- ja asustekulttuurin/kalastus- ja pyyntivälineiden esittely. Lappilaisen esineen valmistuksen opettaminen (kiela). Aitojen saamelaisten vierailut (4).

TL-lehteen toivottiin enemmän aiheita saamelaisuudesta, mm. mieluiten nuorista tavallisista saamelaisista kulttuurinvaalijoista, tietoa Lapin perinteistä, ajankohtaisista tapahtumista (saamelaiskäräjien tiedottajalta kirjoituksia Sajos-talon vaiheesta), kirjaesittelyjä, tietoiskutyyppistä artikkelisarjaa (se koosteena myös nettiin) ja saamenkielisen sanapalstan jatkamista.

Esitettiin myös arvio, että lehden kuvituksen 'nuorentaminen' lisäisi kiinnostusta koko lehteen. Lehti tavoittaa kaikki jäsenet ja on siksi hyvä informaatioväline.

Onko saamelaiskulttuuriin perehtyneitä kerhoissa?

Kuudessa kerhossa oli saamelaiskulttuurista tietäviä (10). Neljä kerhoa mainitsi useamman kuin yhden henkilön.

Saamelaiskulttuurin huomioiminen TL:n budjetissa

Neljä kerhoa ilmaisi, ettei saamelaiskulttuurin vaaliminen ole tarpeen näkyä budjetissa tai ei ollut mielipidettä.

Yhdeksän kerhoa piti tärkeänä, että budjetissa olisi oma määräraha saamelaiskulttuurille tai tiettyä projektia varten.

Perusteluna oli: saamelaiskulttuurin vaaliminen on säännöissä mainittua toimintaa, se mahdollistaa asiantuntijoiden ja aitojen saamelaisten mukanaolon ja voisi aktivoida saamelaisasioiden esilläoloa.

Saamelaiskulttuuri kiinnostaa aidosti

Saamelaiskulttuuri on esillä ainakin vähäisessä määrin useiden kerhojen ja TL:n yhteisessä toiminnassa, mutta kerhojen välillä on selviä eroja aktiivisuudessa. Parissa vastauksessa viitattiin saamelaiskulttuurin hiipumiseen TL:ssa aikaisempiin vuosiin verrattuna.

Keskeisin viesti vastausten perusteella on kuitenkin, että saamelaiskulttuuri kiinnostaa ja siihen halutaan tutustua monipuolisesti. Erityisesti toivottiin **aitoja saamelaisia ja saamelaisasiantuntijoita** yhteisiin tapahtumiin. Vastaukset antavat runsaasti vihjeitä kerhoille ja myös johtokunnalle saamelaisasioiden esillä olon suunnitteluun.

TL-lehti ja netti avaavat hyvät mahdollisuudet innostaa ja kertoa saamelaisperinteestä ja informoida tämän päivän saamelaisuudesta ja mm. ajankohtaisista saamelaiskulttuuritapahtumista vihjeeksi kiinnostua ja osallistua. Kerhoissa on useita saamelaisuuteen perehtyneitä, joiden asiantuntemusta voimme hyödyntää. Valtaosa vastanneista kerhoista piti saamelaiskulttuuria niin tärkeänä, että se tulisi myös budjetoida. Pitäisin tärkeänä myös saamelaistoimikunnan uudelleenherättämistä.

Siteeraan lopuksi yhden kerhon vastausta (lihavointi allekirjoittaneen): "**Tunturilatulaisuuteen** kuuluu ehdottomasti se, että Lapissa retkeillessämme tunnemme mielenkiintoa myös saamelaisten elämänmenoon, perinteisiin ja Lapin historiaan erätaitojen oppimisen ja elämysten kokemisen rinnalla".

Pirjo Kukkonen
Lapin perinneasiainhoitaja vuonna 2011

Saamea

Buorat!
Pitkästä aikaa palataan saamen sanoihin. Ne teistä jotka kuuntelevat uutisia saameksi **"Oddasat"**, kuulevat sääilmoituksessa toistuvasti seuraavanlaisia sanoja:
dálki tai *ilbmi* = sää
beaivvádahttit tai *báitot* = auringonpaistetta, tulee aurinkoinen sää
fiertu = pouta
bieggat tai *biekkastit* = tuulee ; *hieibmat* = tuulee heikosti, hiljainen tuuli
balva = pilvistä. Pilvisyyden asteista on monta ilmaisua. Niinpä paksusta pilvipeitosta sanotaan *moskkus* ja täysin pilvessä olevasta taivaasta *oppas.* Pilvinen sää on siis *balvadálki. Albmi lea jalahas* = taivas on pilvetön.
arvit = sataa (vettä)
arvvestit = satelee vähän
arvilit = sataa rankasti
muohttit = sataa lunta. Tässäkin on aste-eroja: *muohtestit* = satelee lunta ja *cuorpmastit* = sataa rakeita
slahttit, slahttet, slahttádit = sataa räntää
borga, borget = pyry, pyryttää
riddu tai *stoarbma* =myrsky
liehmus tai *máiza* tai *bivvalat* = leuto sää
buolas, buolastit = pakkanen, pakastua; *galbma ceahkki* = pakkasaste
báhkka = helle, vaikkei luulisi, kun se meistä kuulostaa tuolta edelläolevalta!
Onnentoivotus Tunturiladulle:
Lihkusávaldagat Tunturilatu guhttalogivihtta jahkásas!´
Ritvis

Tunturikerho Njeallje

Kerhovuosi lähentelee loppuaan – tätä kirjoittaessani edessä on vielä syyskokous henkilövalintoineen Pieksämäellä sekä joulukuun 10 pnä pikkujoululounas Varkaudessa, mutta tässä vielä pikamuistelu" menneeseen vuoteen.

Kerhotapaamiset kuukausittain toiminta-alueemme eri paikkakunnilla ovat koonneet Njealljelaisia yhteen menneiden vuosien tapaan.

Yhteinen matka yhteiskyydillä Tunturiladun kesäpäiville Hailuotoon oli monen toiveen täyttymys – tosin vähempikin kelin lämmittäminen olisi riittänyt – terveisiä vaan Owlalle.

Kevään hiihtoviikko Kilpisjärvellä ja syksyn ruskaretki Tievatuvalle olivat mukavia Lapin viikkoja ja yhteistä tekemistä siellä riitti mm. erilaisten retkien muodossa.

Ruijan-polku tuli tutuksi Tievan viikolla ja tuttujakin tavattiin. Retkipäivä Inarin aalloilla ja sieltä suunnalta Inarin maisemien katseleminen ei ollut yhtään hullumpi juttu.

Retkipäivistä ansaitsee maininnan Terävä-Nattasille suunnattu retkiviikon viimeisen päivän perjantain retki, joka oli aikamoinen saavutus, vaikka emme ihan huipulle asti kiivenneetkään, mutta pitihän jotain jättää seuraavaksikin kerraksi.

Vanhalle Tievalle jätimme haikeat jäähyväiset, sen aikakausi loppuu ensi kevään

hiihtoviikkojen jälkeen, joten jos haluatte vielä käydä sitä katsomassa, niin pitäkäähän kiirettä!

Tällaisien kerhomme "senioriretkien" tekemisessä on paljon hyviä puolia – päiväreput selkään ja nautiskellen katselemaan maisemia.

Yhteiset illat samassa yöpaikassa antavat mahdollisuuden muistella menneitä retkiä ja suunnitella uusia, eikä enää ole niin mahdotonta kiirettä mennä vain eteenpäin kohti seuraavaa kohdetta katsellen edellä kulkevan kantapäitä!

Menomatkallakin voi jo nauttia yhdessä olosta, siksi että yövyimme Torniossa ja kävimme samalla ulkomailla Haaparannassa, kotiin paluumatkan teimme Rovaniemen kautta, jossa yövyimme ja "kruunasimme" yhteisen ruskamatkan yhteisellä päätösillallisella.

Tulevan vuoden toimintasuunnitelman runko on tehty ja tuodaan syyskokoukseen hyväksyttäväksi tai hylättäväksi, riippuen kokouksen päätöksestä. Suunnitelmaan kuuluu mm. hiihtoviikko viikolla 13 lähellä "värivaloja" eli Levin takamaastosta olemme vuokranneet talon majoittumista varten ja ruokahuollon hoidamme kuten viime keväänä Kilpisjärvellä.

Syksyn ruskaviikko suuntautuu Susikiisan ja Utsjoen maisemiin viikolla 37, joka on kerhoviikkomme Kiisalla.

Molemmat viikot ovat jo täynnä, mutta varapaikoille otetaan varauksia, kuljetuksen osalta varauksia ottaa vastaan Kari. Susikiisalle omalla kuljetuksella liikkuvat Njealljelaiset toki ovat tervetulleita kerhoviikon aikana, mutta kannattaa ottaa mukaan kaikenvaralta oma majoite.

Tulevan kesän Suomen Ladun leiripäivät ovat aluellaamme eli Enonkoskella, jonne olemme suunnitelleet yhteistä matkaa, mutta miten, sitä mietitään yhdessä kerhotapaamisten yhteydessä.

Kesän olemme normaalisti pyhittäneet omiemme kanssa olemiseen, mutta ensi kesänä olemme poikkeuksellisesti lähdössä Hamina Tattoon viettoa seuraamaan paikanpäälle Haminaan sekä mahdollisesti ihailemaan ulkosaaristoa, mutta siihenkin palaamme myöhemmin.

Kari on lupautunut meitä kuljettelemaan "Titanicilla" mainituilla retkillä.

Syyskokouksen jälkeen näemme ketkä luotsaavat kerhoamme tulevana vuonna eteenpäin – kiitän menneestä vuodesta Tunturikerho Njealljelaisiä, samoin kiitän Tunturilatua, jonka johtokunnan jätän kahdeksan vuoden jälkeen.

Uudet tuulet puhaltavat, mutta toivottavasti vanhaa hellästi vaalien.

Lämmin Joulutervehdykseni Teille kaikille.

Lea Sarkeala
Tunturikerho Njealljen puheenjohtaja

Ikäsudet Tapani Ilvonen ja Elias Leinonen saivat ikäsusinumeroikseen 105 ja 106. Noitana Alppaksen Antero Rutanen.

Ikäsusi 105 Tapani Ilvonen

Tapani Ilvonen on syntynyt sotavuonna 1942. Liittynyt Tunturilatuun ja Suomen Latuun 1977 ja Tunturikerho Kumpeen joskus 80/90-lukujen taitteessa. Tunturisusi vuodelta 1983 numerolla 1405.

Tapani on – kuten arvata saattaa – aktiivinen ja monipuolinen liikkuja – esimerkillinen monen toimen mies: Lumikenkäilyä, avantouintia, pyöräilyä, vaellusta, hiihtoa, melontaa… Hän on osallistunut lukuisiin Kumpen ja muiden kerhojen retkiin, erävaelluskisoihin jne. Tunturiladun johtokunnassakin hän oli kaksi vuotta. Hän on innokas talkooajattelun tekijä ja tukija.

Ikäsusi 106 Elias Leinonen

Ikäsusi **Elias Leinonen** on Tunturiladun ja Kolbman jäsen vuodesta 1974 alkaen. Hänen Tunturisusinumeronsa 1240 on vuodelta 1976.

Elias on monen toimen eminenssi Tunturiladun ja Kolbman tapahtumissa: Erävaelluksen SM-kisan järjestelyjä Sallassa, Inarissa ja Pellossa. Järjestänyt vaellusmatkan Madeiralle.

Elias on mies, joka on hankkinut Sastan sponsoroimat tapahtumien toimitsijaliivit Tunturiladulle. Millenniumtikkuaskeja, kämppä- ja talkoovakuutusten hoitoa, Kangasalan Ladun perustajajäsen ja monivuotinen puheenjohtaja.

Elias kuuluu selkeästi perustunturilatulaisten ryhmään.

Outasudet

	vaellukset	kesä	talvi	huiput
38. Hannu Liljamo	18	9	9	10
39. Tiina Loisa	9	7	2	32
40. Outi Talske	12	11	1	n. 30
41. Casper Väliaho	4	3	1	17

Huoltorakennuksesta p

Huoltorakennus oli Tunturiladun syyskokouksen ehdoton ykkösasia. Mutta paljon puhetta ja parran pärinää syntyi myös Vuontisjärvestä ja sen veden laadusta. Onneksi otetut vesinäytteet osoittivat, että epäilyt Susikyröstä järven saastuttajana ovat turhia.

–Tulimme tänne syyskokoukseen tekemään vastuullisempia päätöksiä kuin olimme etukäteen ajatelleet, totesi puheenjohtaja **Timo Tulosmaa**.

Vaikka syyskokousväki Vuontispirtillä käytti aikaa runsaasti huoltorakennusasian puimiseen, ei sen rakentamiselle kasattu esteitä. Päätös rakentamisesta syntyi ilman äänestyksiä.

Keskustelua sen sijaan käytiin muun muassa siitä, halutaanko huoltorakennuksen seinälle plakaatti, jossa kerrotaan kaikkien lahjoittajien nimet. Taulu sai melkoisen yksimielisen tyrmäyksen eikä lahjoitussummille laitettu alaeikä ylärajaa.

Sen sijaan **Akri Hirvonen**, **Kari Ihamo** ja **Lea Sarkeala** olivat sitä mieltä, että huoltorakennukseen ei pitäisi lainkaan tehdä tiloja, joissa voi myös majoittua.

Huoltorakennukseen on tulossa sauna-ja wc-tilojen lisäksi kuivaushuone ja takkatupa. Sinne jää myös parvitilaa, jossa on mahdollista majoittua.

–Takkatuvan osuus kustannuksista on suhteellisen pieni. Eikä välipohjaakaan saunatilojen yläpuolelle kannata jättää kattamatta. Ja jos siellä joku haluaa esimerkiksi talvivaellukselta tullessaan yöpyä, on se järkevämpää kuin että pieni porukka lämmittää esimerkiksi kylmillään olevan ison kämpän, sanoi kämppäisäntä **Pekka Kallio**.

Kari Loposta mietitytti se, että kuka vahtii sen, ettei sähkökatkoksissa tila ei pääse jäätymään ja vesiputket halkeamaan? Mitä maksaa talonmiehen palkka?

–Nykytekniikkaa hyväksi käyttäen on mahdollista, että ilmoitus häiriöistä tulee tilasta vastaaville ja he hälyttävät ennakkoon sovitun henkilön paikalle. Talonmiestä ei tarvitse palkata.

Lea Sarkeala haluaisi teettää koko Susikyrön alueesta kokonaissuunnitelma. Siksi hän olisi ollut valmis lykkäämään huoltorakennuksen rakentamista tuonnemmaksi.

Johtokunnan jäsen, varapuheenjohtaja **Panu Loisa** toppuutteli huoltorakennusta vastustaneita sillä, että reservitila voisi olla tilapäiskäyttöön hyödyllinen.

–Sen käyttöä voidaan ohjata säännöillä.

Juhani Lahtinen ihmetteli miksi kokousväki pelkää, että Susikyrössä joku yöpyisi.

–Eikö ennemminkin ongelmana ole, että Susikyrössä on yöpymisiä liian vähän.

Johtokunnan jäsenistä äänestettiin

Syyskokousväki valitsi yksimielisesti Timo Tulosmaan jatkamaan Tunturiladun puheenjohtajana. Sen sijaan johtokuntaan oli tarjolla neljän erovuoroisen tilalle kuusi ehdokasta.

Erovuoroisista jatkopestiin taipui **Pentti Vainio** Tsietsasta, joka sai 33 ääntä. Muut erovuoroiset **Hanna-Mari Sinilehto** Kolbmasta, **Matti Häppölä** Kuoktesta ja Lea Sarkeala Njealljesta eivät asettuneet ehdolle.

Kolmea vapaata paikkaa tavoittelivat **Aulikki Kuukkanen** Ovtsista, **Pekka Kallio** Logista, **Hannu Liljamo** Owlasta, **Matti Hämeen-Anttila** Kolbmasta ja **Liisa Haapalainen** Oktasta.

Valituiksi tulivat Aulikki Kuukkanen 46 äänellä, Hannu Liljamo 43 äänellä ja Pekka Kallio 58 äänellä. Matti Hämeen-Anttila sai 31 ääntä ja Liisa Haapalainen 24 ääntä.

Susiaiset kotipesässä

Susivaliokunnan järjestämät susiaiset kokosivat viilenevään iltaan väen katsomaan, kuinka susien rääthyyn nimettiin neljä uutta sutta eli outasudet Hannu Liljamo, **Tiina Loisa, Casper Väliaho** ja **Outi Talske**.

Kaksi konkaria eli **Tapani Ilvonen** ja **Elias Leinonen** saivat ikäsuden arvon.

Susiaiset jatkuivat pitkälle yöhön ja aamulla sudet pitivät perinteiseen tapaan omaa kokoustaan. Susien kokouksessa oli tuttu teema. Uusia susia tarvitaan, jotta susijärjestelmä elää ja voi hyvin.

Satu Ojala

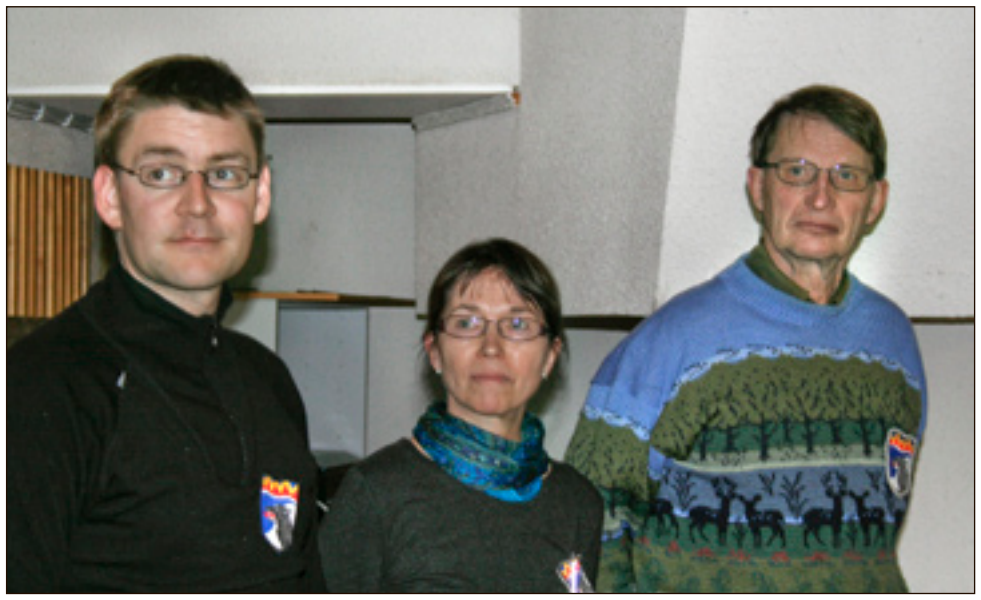

Kätevä noita pisti outasusikandidaatit töihin ennen kuin vihki heidät susien rääthyyn. Hannu Liljamo, Outi Talske, Casper Väliaho ja Tiina Loisa tottelivat nöyrinä.

iisasi puhetta

Tunturiladun johtokuntaan valittiin kuudesta ehdokkaasta Pekka Kallio (vas.) Logista, Aulikki Kuukkanen, Ovtsista, Hannu Liljamo Owlasta ja uudelleen erovuorossa ollut Pentti Vainio Tsietsasta.

Johtokunnassa jatkavat Panu Loisa(vas.) Kavtsista, Pirjo Kukkonen Kumpesta ja Paavo Kramsu Logista. Kuvasta puuttuu Tommi Avikainen Ovtsista.

Paljon keskustelua syyskokouksessa herättänyt uusi huoltorakennus alkaa kohota ensi kesänä parkkipaikan ja oskareiden väliin. Pekka Kallio kepitti paikan kokousväen nähtäville.

Susivaliokunta

Veijo Taavitsainen, pj., p. (05) 281249, 050 5444 805 veijo.taavitsainen@kymp.net
Tommi Avikainen p. 0500 546 126, tavikainen@gmail.com
Pauli Hulkkonen, p. 0400-547743, pauli.hulkkonen@hc-koneet.com
Pirjo Jauhiainen p. 02 -439 9592, 040 – 7248 281, pirjau@gmail.com
Juhani Lahtinen p. 02 - 5463 894, 040 5451 681, juhani.lahtinen@pp3.inet.fi
Marita Maula, siht., p. 040-509 4412, marita.maula@kolumbus.fi

Metsän kuningas.

Owla retkellä karhujen maailmassa

Lapinkävijät Owlan järjestämälle retkelle karhujen maailmaan osallistui 13 luonnon ystävää toiveena nähden piilokojusta karhu tai useampia. Edellisenä yönä piilokojuista ei ollut nähty yhtään karhua.

Lähdimme Oulusta 18.06. kohti Kuhmon Vartiuksen entistä rajavartioasemaa. Raju ukkoskuuro rakeineen saatteli automatkaamme. Ajoimme Vartiukseen Wild Brown Bear www.wbb.fi keskukseen, jossa ranskalainen eräopas **Sabrina Logeais**, tuttu Kiilopäältä, kertoi tulevasta oleskelusta piilokojuissa.

Hän painotti että karhulla on erittäin hyvä kuulo- ja hajuaisti. Näköaisti karhulla ei ole kaksinen. Sen tulimme kyllä yön aikana toteamaankin.

Kojuissa on noudatettava ehdotonta hiljaisuutta ja jopa hyttyskarkote oli levitettävä ennen kuin lähdimme etenemään kojuille. Sabrina kertoi alueella liikkuvan karhujen lisäksi ahmoja, susi ja kettu.

Useana vuotena tavattu Tatjanaksi nimetty äitikarhu on ilmestynyt viime aikoina kolmen pentunsa kanssa piilokojuille. Aiemmin Tatjanalla on ollut neljä pentua, joten Sabrinan mukaan tällä hetkellä ei tiedetä onko neljäs pentu elossa.

Jakaannuimme illansuussa kahteen piilokojuun. Kojut ovat hyvin eristettyjä, siistejä ja niissä ovat hyvät yöpymistilat makuupusseineen. Kojuissa on vessa, koska sieltä ei saa poistua kun vasta seuraavana aamuna. Kojussa on istuin jokaiselle kojussa olevalle ja istuimen edessä kankaasta muotoiltu aukko seinässä. Aukosta on mahdollista työntää kameran objektiivi tai jopa tarkkailijan kurkistaa ulos.

Kojuilta on muutamien satojen metrien matka Suomen ja Venäjän rajavyöhykkeelle.

Odotusta kunnes alkoi tapahtua

Iltakahdeksalta ilmestyi nopeasti liikkuva ahma, jota seurasi hetken päästä toinen, isokokoisempi lajitoveri. Se viipyi kojujen edustalla pitkään etsien syötävää, jota oli piilotettu alueelle.
Ensimmäinen karhu ilmestyi kaksi tuntia myöhemmin. Se käveli hitaasti puilla verhottua polkua pitkin. Se oli tumman ruskea ja pienikokoinen.

Se tuli parin metrin päähän tarkkailupaikastamme kaivamaan maata. Se katsoi myös pitkään kojuumme, mutta ei häiriintynyt meistä vaan jatkoi tonkimistaan.

Tämä osoitti että karhun näkökyky ei voi olla hyvä. Ruokaa etsittyään se poistui tarkkailualueeltamme. Tunnin päästä tuli peräkkäin kaksi paljon isompaa karhua kuin ensimmäinen.

Edellä tullut karhu oli harmaa ja jäljessä tullut tumman ruskea. Harmaa karhu viipyi pitkään näköpiirissämme ja palasi useaan kertaan metsästä takaisin. Se nousi pitkää keloa vasten ja yritti kaataa sitä. Näin sen tulkitsimme.

Myöhemmin saimme tietää, että puihin oli asetettu hajuja ja syöttejä. Ilmeisesti nämä houkuttelivat karhua kohoamaan puuta vasten. Karhujen poistuttua runsaasti lokkeja ilmestyi välittömästi tonkimaan samaa paikkaa.

Tämän jälkeen oli pitkään hiljaista. Aamuyöstä ahma ilmestyi paikalle ja kipusi samaan keloon, jota harmaa karhu oli aiemmin ravistellut. Ilmeisesti se haistoi ruokaa puusta. Kojustamme emme nähneet enää lisää havaintoja.

Tosin uni kerkesi jo yllättää lähes kaikki kojussamme olleet.

Onnistunut retki

Poistuimme piilokojuista aamuseitsemältä ja palasimme Wild Brown Bear keskukseen. Saimme kuulla että viereisestä kojusta oli nähty vielä klo 04.00 karhu, joka ei saapunut kojumme näköpiiriin.

Oppaamme **Ilkka Jaakola** Oulusta oli ollut matalassa yhden hengen tarkkailukopissa. Pitkään hänen tarkkailukopin edustalla maannut ja ruokaillut karhu oli jopa työntänyt kuononsa tarkkailuaukosta kojun sisään. Sutta ja kettua emme onnistuneet näkemään.

Tosin näimme sen, jota varten olimme tulleetkin, karhun ja jopa kolme. Yöllä valo ei riittänyt enää kuvan ottamiseen sillä salamaa kojuissa ei saa käyttää. Videointi kyllä onnistui hämärässäkin.

Muistoissamme ja digikameroissamme on jälkipolville näytettävää. Olemme nähneet metsien kuninkaan luonnossa. Se ei tällä kertaa nähnyt meitä. Tunnettuahan on että luonnossa karhut ovat nähneet vaeltajan, mutta hyvin harvoin vaeltaja on onnistunut näkemään karhun.

Lähdimme hyvillä mielin kotimatkalle.

Hannu Liljamo

Tarkkailukojuissa oli hyvät tilat, vaikka nukkumiseen.

Numerotietoa Tunturiladun jäsenistöstä

Suunnitellakseen tulevaisuutta on tiedettävä, mikä on lähtötilanne.

Tulevaisuustoimikunnan jäsenenä olen selvitellyt jäsenrekisterin perusteella mm. jäsenyyden kestoa, jäsenistön ikäjakaumaa ja sitä, minkä ikäisinä uudet jäsenet Tunturilatuun liittyvät. Koska asialla voi olla laajempaakin mielenkiintoa, julkituon puhdetyön tuloksia sanoin ja kuvin.

Jäseneksi liittymisvuosikymmenet

Taulukossa on esitetty tämänhetkisen jäsenkunnan liittymisvuodet, ei siis kulloisenkin vuosikymmenen aikana liittyneiden kokonaismäärää.

Tarkkasilmäisimmät havaitsevat, että ensimmäisessäkin pylväässä on merkintä. Hän on **Eero Melto** Imatralta. Eero on ollut jäsenenä vuodesta 1949. (Eeron kuulumisista toisaalla vähän lisää.)

Vuosituhannen ensimmäinen vuosikymmen on ollut poikkeuksellisen satoisa ja se selittyy paljolti Owlan tulolla Tunturiladun piiriin. Oulussa 'oli valmiina' suuri joukko lapinkulkijoita, jotka aiemmin olivat toimineet Suomen Matkailuliitossa. Tätä nykyä tässä vireässä kerhojen kuopuksessa on 169 jäsentä.

Olisi mielenkiintoista esittää myös Tunturiladun jäsenmäärän kehitys, mutta sitä tietoa minulla ei ollut käytettävissäni eikä se tämänkertaisen tehtävän kannalta ollut olennaistakaan.

Kun yhdistyksen historiikkia mahdollisesti täydennetään seitsemännen vuosikymmen niteellä, voisi siihen sisällyttää jäsenmäärät.

Jäsenten syntymävuosikymmenet

Alkajaisiksi on todettava, että syntymäaika puuttuu rekisteristä noin joka neljänneltä jäseneltä.

Aiempina aikoina niitä ei ehkä ole liittyjiltä kysytty eivätkä kaikki sitä nykyisinkään ilmoita. Näppituntumalla sanoisin, että tämä puute madaltaa vanhempien vuosikymmenten pylväitä, mutta ero ei ole kovin suuri.

1940-50 luvun pitkissä pylväissä on 423 varsinaisten suurten ikäluokkien 'lasta'.

Hauska sattuma on, että meillä on viisi vuonna 1919 syntynyttä jäsentä ja samoin viisi tulevaa retkeilijää nuorimmassa joukossa.

Miltä näyttävät jäsenasiat juuri nyt?

Tätä marraskuun alussa kirjoittaessani on tunturilatulaisia 2711. Heistä 464 on liittynyt yhdistykseemme vuosina 2009 – 11 ja syntymävuotensa on ilmoittanut 363 henkeä.

Tunturilatuun liitytään usein siinä vaiheessa kun työelämä on jäämässä taakse ja aikaa harrastuksille on enemmän.

Tulokkaista 1940-lukulaisia on 66, 1950 luvulla syntyneitä 89. Kahdella seuraavalla vuosikymmenellä syntyneitä on kumpiakin 64 ja 1980-luvulla syntyneitä 31 ja 1990-luvulla 24.

Tämän vuosituhannen lapsia on 18 ja ehkäpä heidän iso-isovanhempiaan ovat kaksi 1920-luvulla ja viisi 1930-luvulla syntynyttä uutta jäsentämme.

Samoina viimeksi kuluneina kolmena vuonna 551 henkilöä on eronnut tai kuollut.

Tästä määrästä noin 500 lopetti jäsenyytensä itse joko ilmoituksella tai jättämällä jäsenmaksunsa maksamatta.

Eroaminen on yleisintä tuoreitten jäsenten joukossa. Kolmena tarkasteluvuonna erosi 266 vv. 1950 - 99 liittynyttä ja 285 tällä vuosituhannella liittynyttä.

Kauan jäsenenä olleen eroaminen johtuu tietenkin usein joko korkeasta iästä tai sitten hän on lähtenyt viimeiselle vaellukselleen. Sillä, kuuluiko jäsen johonkin 16 tunturikerhosta, on jonkin verran merkitystä. (Kerhoissa on 76 % jäsenistä ja eronneista heitä oli 72 %.)

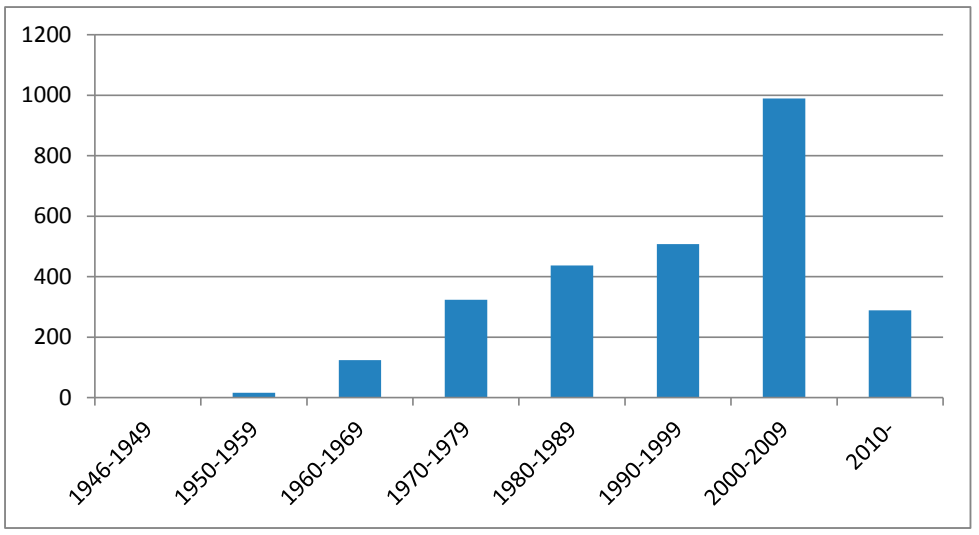
Nopea jäsenkierto ei ole viime vuosien ilmiö, se on ollut samanlaista ainakin sen kymmenen vuotta, mitä olen ollut Kavtsin varsinainen ja Tunturiladun avustava jäsensihteeri.

Onko niin, ettei tarjontamme vastaa tulijoiden toiveita vai emmekö ota heitä avosylin vastaan?

Vai kääntyykö vapaa-ajasta käytävä taistelu Tunturiladun tappioksi?

Olisiko syytä järjestää tervetuloiltoja uusille tulokkaille – ja pyrittävä selvittämään, miksi henkilö haluaa erota?

Moni tosin eroilmoituksessaan mainitsee juuri ajan puutteen ja harrastusten moninaisuuden eron syyksi samoin kuin sen, että hän siirtyy oman paikkakunnan latuyhdistyksen jäseneksi.

Jäsenistön Tunturilatuun liittymisvuosikymmenet.

Varttuneet lapset

Suomen Ladussa ja sen jäsenjärjestöissä siirryttiin vuonna 2004 perhejäsenmaksuun. Sen piiriin kuuluvat samassa osoitteessa asuvat henkilöt.

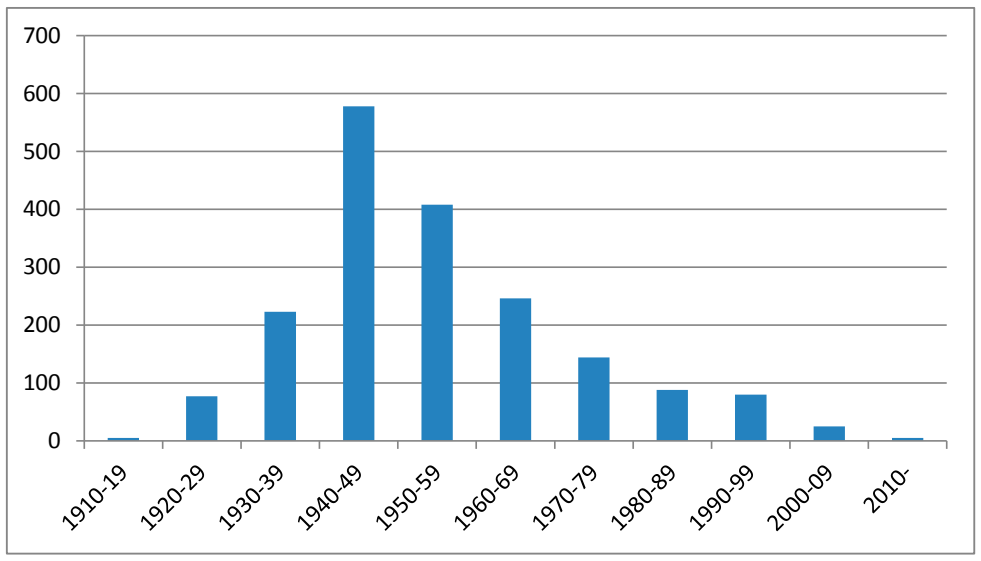
Kuluneina vuosina moni muutoksen aikaan vielä kotona asunut lapsi on aikuistunut ja muuttanut omaan kotiin.

Jäsenrekisteristä ei ole järjestelmällisesti käyty läpi perhejäsenyyksiä, mutta ennen vuoden 2012 jäsenmakuajoa niin tehdään.

Mikäli nuori on muuttanut omilleen, hän tulee saamaan joko nuoriso- tai aikuisjäsenen laskun ja jäsenkortin ja selvityksen laskun perusteesta.

Toivomme tietenkin, että hän haluaa jatkaa jäsenyyttään. Kaikkiaan näitä 'varttuneita lapsia' on vajaat 30 (lapseksi on merkitty 123 jäsentä).

Vappu Hietala

Tunturiladun jäsenten syntymävuosikymmenet.

Henkilökohtaista

Jäsentilastojutussa mainitsin, että **Eero Melto** on ollut Tunturiladun jäsen pidempään kuin kukaan muu, mikäli uskomme jäsenrekisteriä – ja miksi emme uskoisi.

Hän on susi n:o 65 vuodelta 1953, johtajasusi n:o 2 (1956) ja ikäsusi n:o 61 (1985).

Otin Eeroon yhteyttä kysyäkseni voidaanko hänet jutussa nimeltä mainita. Vastaukseksi sain pitkän kirjeen, jossa hän lämpimästi muisteli monia jo tuonilmaisiin siirtyneitä eräveikkojaan ajalta, jolloin vielä yövyttiin kelotulien äärellä.

Hän lähettää terveisiä kaikille vanhoille väärteilleen ja aivan erityisesti **Maija Kihlbergille, Terttu Civilille** ja salaperäiselle "**Hurja Eilalle**", jonka kuulemma tapaa Kolbman tapahtumissa ottotyttönä. (Terveisten saaja tunnistanee itsensä.)

Eero on edelleen aktiivinen liikkuja ja kiirehti kirjoituspöytänsä äärestä muikunpyyntiin.

Vappu Hietala

Tulevaisuustoimikunnan työstä

Tulevaisuustoimikunnan yhtenä tavoitteena on ollut mittariston kehittäminen, jotta yhdistyksessä tapahtuvia muutoksia voidaan seurata vuosittain.

Mittariston runkona toimii Suomen Ladun kehittämä yhdistyksen kuntomittari sekä toimintatilasto. Kumpaakin on jatkokehitetty Tunturiladun tarpeisiin paremmin sopivaksi.

Tiedot jäsenistöstä ovat myös oleellisia, kun jäsenistön tarpeisiin halutaan vastata sopivilla jäsenpalveluilla ja toiminnan jatkuvuutta halutaan turvata koko yhdistyksen kuin kerhojenkin tasolla.

Viime kädessä ihmiset kuitenkin äänestävät "jaloillaan" olipa kyse sitten yhdistyksen jäsenyydestä, luottamustehtävistä, talkootyöpanoksesta tai toimintaan jollakin tavalla osallistumisesta.

Yhdistyksellä pitää olla syy olemassaoloonsa, jotta toiminnan jatkaminen on mielekästä.

Tunturiladun tarkoitus on kirjattu yhdistyksen sääntöihin, mikä antaa selkeät raamit toiminnalle ja luo pysyvyyttä yli eri aikakausien. Yhdistys kokoaa yhteen ihmiset, jotka haluavat tehdä samoja asioita ja jakaa kokemuksiaan toisten samanhenkisten kanssa.

Elinvoimaisen yhdistyksen edellytyksenä on, että se soveltaa olemassa olonsa tarkoitusta nykypäivän tarpeisiin. Silloin jäsenet viihtyvät ja ovat valmiita pistämään itsensä likoon yhteisen asian puolesta.

Tätä työtä tulevaisuustoimikunta on omalta osaltaan viemässä eteenpäin ja antaa kehitysehdotuksensa johtokunnalle.

Panu Loisa
tulevaisuustoimikunnan puheenjohtaja

Ovtsi juhli 35-vuotista taivaltaan perhepiirissä

Elokuun 27. kuluvaa vuotta, vähän ennen kello neljäätoista kävelimme kolmessa polvessa, minä, isäni ja poikani, tuttua polkua kohti Keski-Suomen oman tunturikerho Ovtsin Haristupaa.

Aurinko paistoi kauniisti ja lämpimästi – silmät kun sulki olisi voinut kuvitella heinäkuisen auringon porottavan poskille. Sieniretkeltä jalkaan jääneet kumisaappaat muistuttivat varpaita päivän lämmöstä yhtä hohkaavasti.

Vähän mietitytti kenkävalinta, vaan eikös tuo saapas ole retkeilijän valinta niin arjessa kuin juhlassa.!

Haristuvalla oli paljon väkeä, puhe se pulputti iloisen tunturipuron lailla. Olen tuore jäsen, joten pieni osa jäsenten kasvoista oli kevään pilkkitapahtumasta tuttuja, suurin osa aivan uusia ja vieraita.

Nimet eivät jääneet yrityksestä huolimatta mieleeni mutta auringon kanssa kilpaa hymyilevät kasvot tallentuivat kauniiksi muistoikseni, kuten koko juhlapäivä yleensäkin.

Nostimme emäntien taidokkaasti koristellun tervetulo- ja onnittelumaljan, seurasimme siniristilipun kohoamista sinitaivasta kohden, kuulimme pj. **Ritvis Loimion** kauniin juhlapuheen ja nautimme **Jukka Torpon** puhaltamista herkistä sävelistä, jotka kertautuivat takanamme kohoavasta rinteestä ja Pikku-Harisen peilityynestä pinnasta.

Jäsenistön nuori polvikin pääsi esiintymän tanssin merkeissä. Heikkilän lasten liikkeiden notkeus ihmetytti ja ihastutti mutta myös tarttui juhlaväen toisiin pikkuisiin.

Nuoriso-osastomme esitti näytöstyyliin kipon sorvaamista entisaikaisin menetelmin ja täytyy sanoa kupposesta tulleen erittäin kauniin!

Emännät olivat jälleen kerran onnistuneet loihtimaan herkullisen juhlalounaan vuodenkiertoon sopivista aineksista ja tehneet siitä omanlaisensa version kerran, eräällä vaellusretkellään nauttimansa aterian malliin.

Sauna lämpeni lempeisiin löylyihin ja rohkeimmat pulahtivat kuuman kesän jäljiltä lämpimään lampeen vilvoittelemaan. Itse en uimaan rohjennut mutta omat poikani läträsivät portaiden tuntumassa kesän viimeisistä hellepäivistä nauttien.

Kahvista nautiskellessa rupattelu kävi vuolaampana ja tutustuin moniin mielenkiintoisiin persooniin.

Jälleen kerran keskustelun aiheeksi nousi lapsiperheille suunnatun toiminnan kipeä lisätarve niin Ovtsin toiminnassa kuin Tunturiladussa ylipäätänsä. Perhepäivähoito Luonnossa kotonaan Tuulenpesän hoitajana teen tiivistä yhteistyötä Suomen Ladun kanssa ollen osa lapsille suunnattua toimintaa. Yhtenä suulaimmista olinkin tanssija-lasten äidin **Iris Heikkilän** kanssa ideoimassa uusia toimintamuotoja vanhojen rinnalle myös Tunturiladun puolelle, jotta seuraavatkin 35 vuotta tunturikerhollamme olisi turvattu. Mutta siihen tarvitaan meitä kaikkia yhdessä, aivan kuten tuona juhlapäivänä meistä jokainen oli omana itsenään luomassa ikimuistoista päivää.

Pieni Nuutti-poikani sai vielä ennen kotiinlähtöä toimia onnettarena upean, käsityönä Hetan hiihtomatkalla syntyneen tilkkupeiton arvonnassa. Talven pakkasten pian taas paukkuessa vilttiin ja suloisiin, kesänlämpöisiin muistoihin saa kääriytyä Sinikka Holopainen. Juhlat jatkuivat vielä, kun minun retkueeni käveli polkua kotiinpäin. Takana helisi yhä se iloinen puheensorina.

Kiitos kaikille paikalla olleille! Uusia, yhteisiä muistoja odottaen

Sari Jurvanen-Tuomaala

Työnäytös vanhan ajan tyyliin.

Juhlakansalla riitti rupateltavaa.

Tehkääpäs perässä!

Kiinnostavia luentoja Lapista

Lapin retkeilyn luentopäivällä Tampereen pääkirjastossa ”Metsossa” oli jälleen runsaasti yleisöä.

Tämän hetken tunnetuimpien retkeilykirjailijoiden luentojen aiheet liittyivät heidän uusimpiin teoksiinsa.

Joel Ahola on toimittanut viisi retkeilyopasta karttoineen ja ensimmäisen tunnin aikana hän kertoi Saariselän luonto- ja kulttuurikohteista. Sen jälkeen **Jouni Laaksonen** esitteli miten löytää kiinnostavia nähtävyyksiä kartoilta. Hän näytti miten internettiä käyttämällä löytää halutusta aiheesta useita vaihtoehtoja, joita sitten voi valita lähempään tarkasteluun. **Yrjö Teeriaho** kertoi uusimpaan kirjaansa kerättyyn aineistoon perustuen Sompion kylien elämästä. Lokan altaan alle jääneet kylät ja talot tulivat piirretyissä kartoissa uudelleen pinnalle.

Puolen tunnin tauon aikana yleisöllä oli aikaa tutustua **Jorma Mattssonin** kokoamaan karttanäyttelyyn. Monet kartat olivat tutkimusten ja haastattelujen perusteella piirrettyjä, ainutlaatuisia ja ennen julkaisemattomia. Mm. itäisen Saariselän (Venäjän puolen) nimistökartta on vanhoihin lähteisiin ja haastatteluihin perustuva. Tenon pääuomien yli neljä metriä pitkällä vesistökartalla esiintyi noin 1900 paikannimeä.

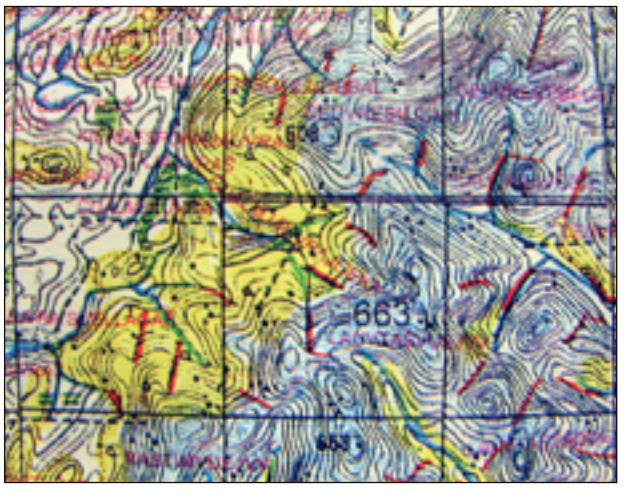
Tauon jälkeen **Matti Rekola** kertoi tapahtumaa tukevien yhdistysten taustasta ja retkeilytoiminnasta.

Yrjö Teeriaho jatkoi Sompiosta kertomista ja toi esille miten Sompio on alueena muuttunut ja siirtynyt satojen vuosien aikana. Viimeisellä luennolla Jouni Laaksonen kertoi Lapin luonnon erikoisnähtävyyksistä. Mitkä ovat suurimmat, korkeimmat, syvimmät tai pisimmät luonnon elementit.

Yleisöä oli luentojen aikana tehdyn laskelman mukaan 70 - 100 hengen verran. Väliajoilla ja tauon aikana kirjailijat myivät kirjojaan omistuskirjoituksin. OK-opintokeskus oli ottanut Lapin retkeilyn luentopäivän jälkiseurantaansa ja tämä tuotti järjestäjälle lisää paperityötä.

Luennoitsijat olivat hyvin tyytyväisiä kirjojensa menekkiin ja innostuneeseen yleisöön. He ilmaisivat tulevansa mielellään jatkossakin vastaaviin tilaisuuksiin.

Matti Rekola

Karttanäyttelyssä oli Jorma Mattssonin Itä-Saariselän nimistökartta 1:100 000.
Kartan pohjana on venäläinen topo ja siihen on lisätty noin 650 koltankielistä paikannimeä, joiden oikeellisuuden on tarkistanut Suonikylässäkin (Suönjel) asunut Matti Sverloff. Kartalla näkyy Rastim-tunturi ja Saukkonokka, joiden kautta kulki vanha Petsamon raja. Vanhahkoa karttaa on täydennetty satelliittikuvien perusteella. Karttaan liittyy nimiluettelo. (Karttaote julkaistu Jorma Mattssonin luvalla.)

Vaareja, mummoja ja lapsia ja lapsellisia

Tervehdys Satakunnasta.

Vuosi on meilläkin paketissa ja ensi vuosi alkaa olla hahmossaan.Tunturilatu heitti kerhollemme loppukesän aikana ison kysymyksen. ”Ottaisiko Geatki järjestettäväkseen vauva-vaari -viikon?

Asiaa on puntaroitu monelta kantilta ja oman päänvaivansa aiheutti tietysti se, että emme ole tutustuneet leiriin kuin lehtijuttujen perusteella.

Susiaisissa muutama tärkeä vauva-vaari -viikon tukijalka lupasi meille tukensa. Esimerkiksi **Raimo** ja **Kösä**.

Eipä silti, emme ole leirien järjestämisessä ihan ensi kertaa ”pappia kyydissä”. Meitä partiotaustan omaavia jäseniä on kerhotoimikunnassa useampia ja kokemusta on niin pieniltä lippukuntaleireiltä kuin isoilta kansainvälisiltä partioleireiltä.

Lisäksi meillä on **Airi**, kokenut biologian opettaja ja yläasteen retkeilykurssien vetäjä.

Eivätkä muonittajammekaan ole kokemattomia, joten ilman ruokaa eivät leiriläiset jää.

Toinen iso mutta on ollut huoltorakennuksen talkoot. Me olemme jo muutaman vuoden järjestäneet aikuinen-lapsi -vaelluksia ja sellainen on ensi suvenakin ohjelmassa. Siitä sovittiin jo menneen kesän vaelluksella. Sen ajankohtaa emme halua muuttaa. Niinpä vauva-vaari -viikko on pakko järjestää samaan aikaan kun Susikyrössä talkoillaan.

Kallion Pekan kanssa olemme asiasta keskustelleet eikä hän näe ongelmana, vaan lähinnä rikkautena, että leiri ja talkoot ovat samaan aikaan. Sopu sijaa antaa ja näkevätpähän nuorimmat leiriläisistä, miten Tunturiladussa voi olla jäsenenä ja tehdä yhdistyksen hyväksi ja etenkin yhdessä monenlaisia asioita.

Lopputulemana oli, että otamme meille heitetystä pallosta kopin ja järjestämme leirin.

Se on viikolla 29. Talkoot ovat alkaneet jo kaksi viikkoa aiemmin, joten pahimmat ”ryskähommat” on silloin jo tehty.

Jo nyt on keksitty monia ideoita siitä, mitä leirillä voitaisiin tehdä. Puhelimet ovat soineet suuntaan jos toiseenkin ja osa ideoista on jo saanut hyväksyvää nyökyttelyä osakseen.

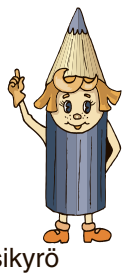
Toki meillä on muutakin ohjelmaa ensi vuonna. Talvella on kuutamohiihtoa, kesällä melontaa, kesällä aikuinen-lapsi-vaellus ja vauva-vaari -viikko.

Naisten vaelluksissa pidämme ainakin välivuoden.

Hyvää joulunaikaa ja ensi vuotta

Satu

TOIMINTA-MUISTIO

Vuosi 2012

25.2. – 3.3. Kavtsin kerhoviikko, Susikyrö
24.3. – 31.3. Login kerhoviikko, Susikyrö
14.4. – 21.4. Kolbam kerhoviikko, Susikyrö
23.6. – 30.6. Geatkin kerhoviikko, Susi-Talas
16.7. – 22.7. Vauva-vaari viikko, Susikyrö
1.9. – 8.9. Kuovza kerhoviikko, Susi-Talas
8.9. – 15.9. Njelljan kerhoviikko, Susi-Kiisa
8.9. – 15.9. Login kerhoviikko, Susi-Talas
15.9. – 22.9. Tsietsan kerhoviikko, Susi-Kiisa

AIHKI

Aihkin patinoituneilla hirsillä on monta tarinaa.
Kuuntele niitä.
Aihkin saunassa on lempeät löylyt.
Nauti niistä.
Aihkin aika on laatuaikaa.
Sinullekin.

Vuonna 2011 varattuja viikkoja ovat 49 ja 50.

Joulun aika on vielä vapaa.

Vuonna 2012 varattuja viikkoja ovat 8 - 16 ja 27 - 29.

Tarkista varaustilanne Tunturiladun nettisivuilta.
Vuorokausimaksu on 18,00 / koko mökki.

Varaukset Raimo Pahkala 040 839 6638 tai raimo.pahkala@nic.fi

Susimerkin käytöstä

Viime vuosina on pohdittu paljon miksi ei tunturilatulaiset innostu anomaan susiarvoja eivätkä käytä ansaittua susimerkkiä kuin korkeintaan Tunturiladun juhlissa.

Susimerkkiä ei ole tarkoitettu otettavaksi esiin vain juhliin. Se on myös pidettävä vaellusvaatteiden rinnuksilla sydämen kohdalla kiinnitettynä aina kun maastossa liikutaan.

Hyvin usein kuulee, että nykyisten ulkoiluvaatteiden materiaalit estävät susimerkin käytön. Hienoa kalvotakkia ei haluta pilata kiinnittämällä siihen jotain ompelemalla tai hakaneulalla.

Arvovaatteisiin ei tarvitse tehdä reikiä, sillä muita hyviä kiinnityskeinoja löytyy. Mainittakoon tässä pari ehdotusta:

Retkivarusteliikkeistä voi ostaa kaksipuolista liimakangasta, josta voidaan leikata susimerkin muotoisen kappaleen. Se kiinnitetään susimerkin takapuolelle ja sitten kokonaisuus kiinnitetään vaatteeseen.

Voimakasta magneettia voi myös käyttää hyväksi. Esimerkiksi kukkakauppiaat myyvät pieniä magneetteja, joilla mm. juhliin menevä kiinnittää pukunsa etumukseen pienen kukkakimpun.

Susimerkin taakse kulmiin kiinnitetään magneetit ja niiden vastakappaleet asetellaan takin tai taskun (jos sopivassa paikassa) sisäpuolelle.

Muitakin hyviä ideoita varmasti löytyy. Olisi mielenkiintoista kuulla miten te tunturilatulaiset olette ratkaisseet ongelman!

Ideat pyydän toimittamaan minulle sähköpostilla, osoite alla.

Susimerkin unohtaminen kotiin laatikon pohjalle ei johdu pelkästään käytännön ongelmasta. ”Henkinen ongelma” voi olla myös syynä.

Vieläkin kuulee väitettävän, että tunturiladun ulkopuoliset retkeilijät arvostelevat susimerkkien käyttäjiä ylpeinä, itsensä liikaa esille tuovina. ”Mitä he kuvittelevat olevansa. Ovat olevinaan suuria ja päteviä retkeilijöitä, mutta eivät osaakaan mitään.”

Pelätään myös, että ulkopuoliset asettava hirmuiset vaatimuksen susimerkin käyttäjille asettamalla heidän tikun nenään tarkkailtavaksi.

Ajat, jolloin näin tapahtui (jos niitä koskaan on ollutkaan) ovat kyllä ohi.

Susimerkki, kun se huomataan esimerkiksi yleisillä nuotiopaikoilla, herättää kiinnostusta ja antaa oivallisen mahdollisuuden kertoa ulkopuolisille hienosta harrastuksestamme, tunturiladusta ja susijärjestelmästämme.

Keskustelun lomassa voi hyvin myös tuoda esille, kuinka järjestelmämme kannustaa susikokelaita kehittämään vaellustietojaan ja -taitojaan sekä lähtemään kerhojen yhteisille vaelluksille.

Keskustelukumppaneita on näin saatu innostumaan mukaan Tunturiladun toimintaa.

Tässä ajatusta kerhoille, jotka ihmettelevät mistä löydetään uusia jäseniä.

Susiaisten susienkokouksessa on tuotu esille, että jotkut jäsenistä pitävät susimerkkiä liian suurena ja näyttävänä pidettäväksi arkisesti anorakin rintamuksissa.

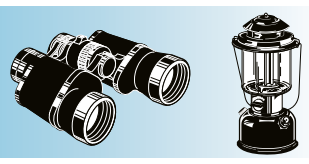
On tuotu esille ajatus pienemmästä käyttömerkistä tai pinssistä, jolloin nykyinen susimerkki voisi olla vain juhlatilaisuuksissa käytetty.

Vaatimattomuus kaunistaa sanotaan suomalaisessa sananlaskussa, mutta mielestäni tarvitaan sen verran näyttävä harrastemerkki, että se huomataan ja herättää kiinnostuneita kysymyksiä. Silloin pääsemme kertomaan järjestöstämme, sen erinomaisesta yhteishengestä, sen tarjoamasta retkeilypainotteisesta monipuolisesta ohjelmasta ja koulutuksista.

Kuten yllä jo kirjoitin, luen mielelläni ajatuksianne susimerkistä ja sen käytöstä. Aurinkoisia retkiä kaikille!

marita.maula@kolumbus.fi

Tärppejä ja turhakkeita

Vaelluskenkien säätö

Syksyn reissut on taas tehty. Vaelluskengät ovat taas palvelleet, ketä paremmin, ketä huonommin.

Jos olet pettynyt kenkiisi ja haluat uudet, tai jos vuosia ja kilometrejä kestäneet popot ovat viimein antaneet periksi, kannattaa jo alkaa odottaa Tunturilatu-lehden ensi kevään numeroa: tulossa on vaelluskenkien kuka kukin on -katsaus.

Mutta nyt katsotaan, miten hyvistä vaelluskengistä tehdään vielä paremmat!

Minulla on sellainen siro jalka: kapeahko matala jalkaterä, pieni kantapää ja ohuet nilkat. Saksalainen Lowa Ranger -vaelluskenkä istui uutena hyvin, eikä sen kanssa ole koskaan ollut ongelmia, mutta käytössä pehmenneenä sen perimmäinen luonne on tullut esiin.

Saksalainen on suunnitellut kenkänsä vahvemmalle nilkalle kuin minun linnunluuni. Kun nauhat vetää tiukalle, jalkapöydän päälle tulee painekohta, nilkka jää löysälle ja vartta ei voi kiristää tarpeeksi. Kengät ovat kyllä hyvät kävellä, mutta tukevuutta ei saa irti.

Mikä neuvoksi? En nyt viitsisi pikkujuttujen vuoksi ostaa uusia italialaisia vaelluskenkiä, vaikka ne istuisivatkin jalkaani paremmin. Ei hätää, kenkää voi säätää!

Helpoin ja yleisesti suositeltava tapa parantaa mitä tahansa kenkää on pohjallisen vaihto. Esimerkiksi jalan mukaan henkilökohtaiseksi muotoutuva, jalkaholvia tukeva Sole-pohjallinen on lähes poikkeuksetta parempi kuin alkuperäinen.

Voimakas holvikaaren tuki paitsi estää jalkaa laskeutumasta, myös estää jalkaa liukumasta eteenpäin kengän sisällä. Minun tapauksessani tarvittiin kuitenkin erikoisempia konsteja.

Päättelin, että jos kantapäätä korotetaan, nilkka siirtyy eteenpäin ja nauhoitus tukee paremmin. EA-Terveydenhuoltomyymälästä saa monenlaisia apuvälineitä moniin ongelmiin, niin minunkin.

Tukeva kannankorotuspala poisti nilkasta löysyyden. (Huom! Koroke ei saa olla pehmeä, muuten vaelluskengän tukevuus menetetään kun askel nuljuu.) Mutta nyt piti etsiä taas uusi pohjallinen, koska jalka uhkasi nyt voimakkaasti valua kohti kengän kärkeä.

Onneksi kaikkea löytyy. Muutamia laadukkaita pohjallisia tehdään erilaisilla jalkaholvin tuilla, sen mukaan miten korkea holvi itsekullakin on. Olin ennestään tykännyt käyttää Rangereissani Footdiscin pohjallisia, jotka ovat siis tukevat, sekä myös ilmavat ja vaimentavat. Kokeilin Footdiscin jyrkemmin muotoiltua mallia, jota en voisi normaalisti käyttää lainkaan. Mutta kannankorotuksen kanssa tämä ylisuuri holvikaarentuki toimi loistavasti!

Kaiken tämän säätämisen jälkeen olen paitsi oppinut paljon kenkien modifioinnista, myös entistä tyytyväisempi kenkiini.

Ja kun vielä suutari nipsaisi varren yläreunasta kulmat suoriksi, saan vedettyä nauhat kireälle rimppakinttuihini ilman että varsi menee limittäin.

Mutta huomio! Tämä konsti toimi minulla näillä kengillä. Usein kantapään korottaminen heikentää kengän istuvuutta. Parasta olisi ostaa suoraan hyvin istuvat kengät niin ei tarvitsisi kikkailla.

Tommi Avikainen, supersäätäjä

Kämppätoimikunnan kuulumisia

17 hengen talkoot

Syksyn 2011 talkootyöviikko 39 Susikyrössä onnistui hyvin. 17 tunturilatulaista teki talkootyötä aamuvarhaisesta iltamyöhään viikon ajan, osa väestä jo viikoilla 37 ja 38.

Näin kaikki tälle syyskaudelle suunniteltu työ tuli tehdyksi jo viikon 39 torstai-iltaan. Näin voitiin pitää pienimuotoinen työn valmistumistilaisuus uudistetun keittokatoksen tilassa vielä samana iltana.

Oli hienoa todeta, että kaikki tarvittavat työt oli tehty valmiiksi, kun juhlasusiaisväkeä alkoi tulla paikalle loppuviikosta. Saimme paljon tunnustusta tehdystä työstä.

Kiitos siitä.

Syksyn talkootyöt alkoivat viikolla 37 Susi-Talakselta. Siellä tehtiin valmiiksi jo aikaisemmin kesällä aloitetut työt, nyt oli vesikaivon kunnostusta, polttopuutyötä, sisävarustelua ja jätehuoltotyötä yms.

Sitten viikolla 38 työ jatkui Susikyrön alueella Ketomellassa, siellä raivattiin monen päivän ajan polttopuuta, jonka oli lahjoittanut Tunturiladulle **Marjatta Miettinen** ja polttopuun kuljetti Ketomellasta Susikyrön tontille **Jouko Kyrö** Raattamasta.

Kiitos heille molemmille.

Viikolla 38 aloitettiin myös keittiökatoksen lattian korjaustyöt. Tämä työ valmistui sitten viikon 39 aikana. Laatat tähän korjaustyöhön lahjoitti TL:lle **Aila Nieminen** Jyväskylästä, kiitos hänelle lahjoituksesta.

Lisäksi Susikyrössä käytössä ollut soutuvene lahjoitettiin TL:n omaksi syyskokouksen yhteydessä, kiitos **Sirkka Seppälälle**.

Tällä kertaa Susikyrön syystalkoissa ja jo kesälläkin kunnostettiin varsinkin keittokatoksen aluetta.

On laajennettu katettua osuutta, salaojitettu ja korotettu sekä laatoitettu uudelleen lattia, lisätty istuinpaikkoja ja pöytiä, siivottu pihapiiriä, laitettu valmius astioiden tiskausta varten. Piirinuohooja nuohosi kaikki savupiiput ja tulisijat.

Viikon aikana sähköistettiin myös yksi autonlämmitystolppa käyttökuntoon. Ohjeet on laitettu Aihkin terassilla olevan komeron seinälle. Tarvitaan TL:n yleisavain (Ei Aihkin avainta).

Talkootyöviikon aikana osa väestä teki haja-asutusalueen jätehuoltolain edellyttämät kuivakäymälän ja kompostointialueen huoltotyöt tarvittavaan kuntoon tulevan talven varalta.

Saunan imeytyskenttä myös vuosihuollettiin.

Em. jätehuoltotoimenpiteet vietiin myös rakennusvalvonta- ja terveystarkastusviranomaisten tietoon.

Myös kiinteistön turvallisuusasiat hoidettiin kuntoon (jauhesammuttajat ja palovaroittimet).

Lisäksi viikon loppupuolella tehtiin taas kerran (5-vuoden välein) juhlasusiaiskenttä tarvittavaan kuntoon susiaisväen voimin ja **Veijo Taavitsaisen** johdolla.

Lokakuussa 2011 viranomaiset ottivat jo toisen kerran kuluvan kesän aikana näytteet Vuontisjärven rantavesistä ja samalla myös Susikyrön alakaivosta. Tulos oli puhdas 0.

Viranomaisilla eikä teknisellä lautakunnalla ollut mitään huomautettavaa tämän hetken Susikyrön kiinteistön jätehuoltoasioista. Näin ollen rantasaunan ja ulkokäymälöiden käyttö on edelleen mahdollista.

Pitää kuitenkin itse huolehtia viranomaismääräysten mukaiset huoltotyöt.

Hoito-ohjeet on kirjoitettu kompostointikatoksen seinään. Saunan imeytyskentän vuosihuoltotyöt tehdään kämppäkierroksen yhteydessä. Jätehoitoasioita hoitaa **Paavo Kramsu** puh.040-7062764.

Talkootyöväelle kiitos tukikohtien hyväksi tehdystä työstä. Kiitos myös tunturikerhojen kerhoviikoille osallistuneille henkilöille ja yksittäisille yöpyjille. Olette pitäneet huolta tukikohdistamme niin, että seuraavankin tulijan on hyvä olla siellä.

Kiitollisuudella on meidän kaikkien hyvä muistaa myös Tunturiladun talkootyöviikoilla ja muissakin tilaisuuksissa mukana ollutta ahkeraa emäntäväkeä siitä huolenpidosta jota me mukana olleet olemme saaneet osaksemme. Lämmin kiitos teille.

Tunturiladun syyskokouksessa 2011 tehtiin Susikyrön huoltorakennuksen rakentamispäätös aikataululla 2012-2013.

Huoltorakennuksen talkootyöt käynnistyvät 1.7. 2012 ja silloin tulisi paikalla olla n.15 talkoolaista, työt jatkuvat tällä vahvuudella ainakin kolme viikkoa.

Tiedusteluihin ja ilmoittautumisiin vastaa **Pekka Kallio.**
puh. 050 527 2796

Tästä tarkemmin TL-lehdessä nro 1/2012.

Hyvää talven alkua ja joulun ajan odotusaikaa kaikille TL-lehden lukijoille.

Kämppätoimikunnan puolesta

Pekka Kallio/Turku

Märät säpikkäät

Toimittajanaiset kolkuttavat napakasti Ylen ovea tarjoten ideaansa TV:ssä esitettäväksi. Yle kuvaa etukäteisinfossaan hersyvän houkuttelevasti ohjelmaa.

Kuinka hyvin tunnemme Saamenmaan ja saamelaiset? Mystinen ja kaunis Saamenmaa, revontulet, yksinäinen poropaimen ja suden ulvonta kaamoksen yössä… vai jotain muuta?

Multikielinen, osittain saamenkielinen, huumoriohjelma Märät Säpikkäät torstaisin klo 21 alkaa 12.1.2012 TV 2:ssa.

Kahdeksassa jaksossa välähtävät suuret teemat: vähemmistöjen asema, miesten sielunmaisema, superfood-ilmiö, julkisuuden kirous… Kuinka kulttuurit kohtaavat ja mitä alkuperäiskansoilla on tarjottavana E-Suomelle?

Kirste Aikio (vas.) ja Suvi West aidossa ympäristössä.

Toimittaja-käsikirjoittajat **Suvi West** ja **Kriste Aikio** uudistavat kuvaamme Saamenmaasta ja sen kulttuurista faktan ja fiktion keinoin. Suorasanaiset nuoret naiset pitävät hauskaa kuin olisivat ikuisessa nousuhumalassa. Mönkijät pörisevät, rapa lentää, tyllihame vilkkuu, kelkat uppoavat ja lopuksi saamettaret tarkistavat meikkinsä!

Tekijät jännittävät, miten sarja otetaan vastaan. Ohjelmalla on tarkoitus tavoittaa myös nuorempia katsojia. Pysymmekö me tunturilatulaiset kyydissä ja mitä ohjelma meissä herättää?

Pirjo Kukkonen

Tule Tunturiladun kevätpäiville Savoon 16.-18.3.2012

Kevätkokousta ja kevätpäiviä
vietämme monille tunturilatulaisille tutussa paikassa,
Marjakartano Hussoilassa Karttulassa.

Samalla vietämme ***Tsietsan 40-vuotisjuhlia*** lauantaina iltasella.
Kevätpäivien ohjelmassa on muun muassa lumikenkäilyä, pilkkikisat. ym.
Ja majoitustilat ovat hyvät!

Merkitse ajankohta jo nyt allakkaasi.
Tapahtumasta tarkemmin seuraavassa lehdessä.

Tervetuloa Savoon.

Tsietsa

TUNTURILATU

Tunturilatulaisten jäsenlehti, joka ilmestyy neljä kertaa vuodessa.

Julkaisija: Tunturilatu ry

Päätoimittaja:
Timo Tulosmaa, Elianderinkatu 8 C 10, 33230 TAMPERE
puh. 040 744 0565
timo.tulosmaa@gmail.com
Toimitussihteeri:
Satu Ojala, Huittisten Sanomalehti Oy, Pl 36, 32701 HUITTINEN
pt. 045 327 5650, pk 050 5234 844
satu.ojala@lauttakyla.fi
Tunturilatu-lehden oma sähköpostiosoite:
tunturilatu@huittistensanomalehti.fi
Tiedotustoimikunta:
Satu Ojala (pj), Timo Tulosmaa, Juhana Häme, Iina Auterinen
Ilmoitushinnat:
0,60 euroa pmm,
¼ sivu 290 euroa,
½ sivua 540 euroa
Koko sivu 900 euroa

Sivunvalmistus ja taitto:
Huittisten Sanomalehti Oy
Painopaikka:
Westpoint. Rauma

Ilmestymisaikataulu 2012:

Numero	Aineistopäivä	Lehti jäsenillä
1	10. 2.	28. 2.
2	20. 4.	15. 5.
3	2. 8.	21. 8.
4	9.11.	27.11.

Osoitteen- ja nimenmuutokset:
Tunturilatu ja kerhot saavat kotimaan muutokset Väestörekisterikeskukselta, mikäli henkilö ei ole kieltänyt tietojensa antamista. He, samoin kuin ulkomaille muuttavat tai siellä olevat, lähettävät itse muutosilmoituksensa jäsensihteerille:
Pirjo Sinilehto,
Veisunkatu 14 as. 5, 33820 TAMPERE,
puh. 040 763 1109
pirjo.sinilehto@kolumbus.fi.

HUOM. Suomen Latuun mm. Latu ja polku –lehteä varten jäsen ilmoittaa itse muutoksista puh. 044 722 6301 tai osoitteeseen jasensihteeri@suomenlatu.fi.
Nettisivuilla(www.suomenlatu.fi) on tätä varten lomake

SUOMEN LATU

YMPÄRISTÖMERKKI MILJÖMÄRKT
441 800
Painotuote

Tsietsalaisia Yliperällä

Siinä se on. Koko komeudessaan kirkkaassa auringonpaisteessa putkahtaa Saana esiin.

Leveänä alkaa kulku-ura kohti Tsahkaljärveä. Muistelen kaupan nurkalta alkavaa kapeaa polkua, joka kiemurteli läpi kullerolehdon ja pistäytyi Tsahkaljoen monihaaraisella putouksella. Komeasti peilautuu Saana Tsahkaljärven tyyneen pintaan.

Matka jatkuu pitkin kivikkoista kalottireittiä kohti Saarijärveä. Muutama muukin vaellusporukka on matkalla samaan suuntaan. Ohittelemme taukopaikoilla vuoroin toisiamme. Saarijärven kämpälle emme jää, vaan pidämme sillankorvassa tuumaustauon. Pena muistaa ylempänä puron varressa olevan hyviä teltanpaikkoja. Kohtuullinen asentopaikka löytyy jo puron varrelta pari kilometriä kämpältä. Nopeasti on trangia porisemassa. Kaivelen rinkasta ainoan säilykepurkin, ja reppu kevenee huomattavasti. Kypsänkeltainen jälkiruoka on popsittavissa viereiseltä mättäältä.

Saivaaran suuntaan

Eki on jo varhain trangian kimpussa kolistellen kattiloita herätykseksi. Aamutoimista suoriudutaan ripeästi. Sitten rinkat aristaville olkapäille ja taas ylämäkeen. Vähän ylempänä ohitetaan Penan muistama nurmikkotasanne, vierestä virtaa puro kaarrellen Tuolljehuhputin eteläpuolelta Norjaan.

Pysymme visusti polulla. Laskeutuminen rakkaisten tuntureiden väliseen Kuonjarvankkaan voittaa nousun vaivat.

Lähdemme reippaassa myötätuulessa kohti Saivaaraa. Loivaa nousua on selkeällä polulla kilometritolkulla. Viimein tullaan tasanteelle ja aletaan laskeutua. Äkkiä Saivaara ja koko Meekonjärven-Porojärven laakso avautuu silmiemme eteen. Pakko on pudottaa rinkka selästä, nostaa hattua maisemalle ja istahtaa kivelle nauttimaan näkymästä. Tämä on sitä oikeata Lappia, Yliperän tarujen tuntureiden maata.

Viimein ollaan Saivaaran itäpäässä. Tästä on nousu helppoa Saivaaralle. Laella on lähes tyyntä, kun alempana tuivertaa ihan reippaasti. Ollaan tämän perän parhaalla näköalapaikalla.

Hetken etsiskelyn jälkeen löytyvät paikat teltoille Saijärven rannalta. Hiljalleen alkavat voimat palautua. Pidämme illalla pienen juhlahetken. Alkumatkasta Eki sai tekstiviestillä tiedon tulleensa seitsemännen kerran ukiksi. Kuksalliset kuumaa totia ja paljon onnea ukille!

Luppopäivä Toskaljärvellä

Maanantaiaamuna astelemme Jogasjärven kummituskämpän suuntaan vievää polkua, jolta erkanemme Reikämaan leveälle ja kivikkoiselle ylityspaikalle. Pena pomppii kuin vuorikauris liukkailla kivillä sillä seurauksella, että huomaa äkkiä istuvansa pohjassa.

Pohjoispuolen ylityspaikka onkin sitten kuivaa kivikkoa.

Vähän ennen Toskaljärveä näemme kaukana alaspäin menevän vaellusporukan vilkuttelevan meille päin. Tuula tunnistaa ne tutuikseen, joiden tietää olevan patikoimassa näissä maisemissa.

Toskalilla on leiri pystyssä jo aikaisin iltapäivällä. Aivan vieressä katoaa vuolas tunturipuro maan alle tullakseen esiin lähellä järveä. Illalla on vielä aikaa ja voimia tehdä kävelyretki lähiympäristöön.

Pitsusjärveä kiertämään

Poron karhea röhkiminen teltan vieressä herättää aamupuurolle. Nopeasti on leiri purettu. Rinkka tuntuukin jo keveämmältä, eikä olkapäitä enää arista. Noustaan puronvarresta luoteen suuntaan.

Vastaan tulee rakkakivikoita, joita ei käy kiertäminen. Ekillä on apuna vaellussauvat ja Tuulalla koivuinen keppi. Penan kanssa tasapainoilemme kädet levällään kuin nuorallatanssijat.

Rakasta selviydytään kahvitauolle nimettömän lammen rantaan ja sitten kulku helpottuu. Noustaan kumpareelle, josta jo näkyy autiorantainen Pitsusjärvi. Pitsuksen kämpän ohitamme ylempää ja ylitämme Haltilta tulevan Govdajoen.

Upea taukopaikka löytyy heti ylityksen jälkeen. Järven aallot ovat tähän Govdanjarga-niemen kylkeen hiertäneet hienonvalkean hiekkarannan. Tauolta noustaan poroaidan varteen ja siirrytään siististi portista toiselle puolelle. Seuraillaan vielä rantaa muutama kilometri. Tasaiset telttapaikat löytyvät rantatievalta. Vastapäätä kohoaa Govddosgaisin jyhkeä pahtaseinämä ja takana rinne nousee Kiedditsohkalle, joka on uusimmassa kartassa saanut nimekseen Etu- eli Pikkuhalti. Vielä näkyy Pitsusjärven autiotupakin ja selkeästi erottuu kaakossa 10 km päässä Anjalonjin nuppi. Illalla ohittaa leirin kämpän suuntaan palaileva kalamies. Ei ollut rauta raudulle kelvannut.

Hevgecahka

Sininen on taivas aamullakin. Jo varhain ollaan nytkin liikkeellä, kierretään järven luoteiskulmalle. Polulla edessä vilistää sopuli, kääntyy hetkeksi kohti hampaat irvessä.

Upea olisi leiripaikka järven päässäkin, mutta matka jatkuu. Liukastellaan Pitsusjoen yli. Lännestä tuleva jokihaara on saanut nimekseen Marfejohka. Sitä seuraillaan pysähdellen välillä ihailemaan muutaman putouksen karua kauneutta.

Paikka kahvitauolle löytyy lammen rannalta lähes kilometrin korkeudessa. Rakkaisella harjanteella näkyy valtakuntien rajaa seuraileva poroaita. Lammelta ylitetään pikku kumpare ja eteemme aukeaa ihmeellinen maisema. Ensin on kalliolla riihenkokoinen irtolohkarekuutio kuin valumaisillaan alas, kauempana kimaltelee aamuauringon turkoosissa värissä pienten lampien ketju. Erikoinen on tämä keidas Govddosgaisin länsirinteellä. Lumi-ja jääleinikit kukkivat. Uusimmassa kartassa lukee tällä kohtaa Hevgecahka. Se tarkoittanee jonkinlaista kulkuväylää tunturien välissä.

Laskeudutaan Urttasvankan putkinotkoon. Alhaalla kimaltelevat useat pikkulammet sekä Urttasjoki monine sivupuroineen. Etuvasemmalla vastavalossa hallitsee maisemaa mustanpuhuva Urttaspahta, Suomen korkein pystypahta.

Tällä kertaa leiri pystytetään Urttasjoen suvannon rantaan. Vieressä pohjoispuolella kohoaa Urttasvarrin pystyseinämä, josta kuuluu korppien raakkumista. Etelänpuolella rinne nousee loivasti Liigevarrille. Pena jaksaa vielä kapuilla Urttasvarrin alarinteillä. Korjaillaan Tuulan vaelluskengän halkeamaa enkeliteipillä. Ekin

Anjalonjin pahta.

kanssa tarjoamme iltamyöhällä lippaa rauduille. Hyvin tuntuvat tykkäävän punapilkkuisesta. Kun on kierretty muutama suvanto alavirran puolella, onkin keittotarpeet koossa. Eki nappaa vielä muutaman keltamahaisen suoraan telttarannasta. Kohta porisee sulatejuustolla, kuivatulla tillillä, persiljalla, sipulilla ja pippurilla maustettu keitto kattilassa. Pari rautua jää vielä graavisuolaan muovipussiin linttikivien väliin joen pohjaan.

Alamäkeen

Torstaina herätään harmaaseen aamuun. Siirrytään joen eteläpuolelle.

Lossujärven kämpästä on kolmehenkinen vaellusporukka lähdössä suunnilleen meidän kulkemallemme reitille. Pari kalamiestäkin on asustamassa kämpällä, sanovat tulleensa helikopterilla kalastelemaan muutamaksi päiväksi. No, niinpä!?

Meidän patikointi jatkuu paljon kuljettua rantapolkua. Vastaan tulee poroaita. Ihmettelyttää, kun EU:n ja ystävällismielisen öljyvaltion rajaaidassa ei ole porttia paljon kuljetulla retkeilyreitillä.

Kierretään rakkaista lammenrantaa, kohta on edessä Didnojärvi. On veikeää ajatella, että tästä virtaavat vedet Jäämereen ja tuosta takaa Lossujärvestä monen mutkan kautta Pohjanlahden Perämereen.

Polku laskeutuu takakäteen kiertäen kaakosta Didnoon yhtyvän Gahkojohkan varteen, jossa ylitys on helppo. Jo tulevat Skibotnin tien takaiset lumilaikkuiset tunturit näkyviin. Polulta on poikettava jokivarren näköalapaikalle. Didnojoki virtaa syvällä pystysuorien liuskekallioiden välissä.

Viimeinen leiri pystytetään jokivarteen. Tielle on vain pari kilometriä. Lähellä on pieni voimalaitos. Arvuuttelu siitä, onko joessa kalaa voimalan ja seuraavan yläpuolisen putouksen välillä loppuu, kun Eki bongaa suvannosta rautu suussa nousevan saukon.

Tuula koettaa vielä Penan kanssa etsiä ruusujuurta kotiin vietäväksi, sellainen löytyykin. Kasvi menestyy hyvin eteläänkin siirrettynä, Penalla on asiasta empiiristä tietoa.

Kyytiä odotellessa on vielä tienvarressa hetki aikaa popsia mehukkaita keltaisia marjoja. Sitten kaartaa Tromssasta Rovaniemelle matkaava Eskelisen bussi parkkipaikalle. Ystävällinen kuski kertoo, että ”Retkulla” pidetään 15 minuutin kahvitauko. Jo vain se meille passaa! Vielä ajellaan Susikyröön viimeiseksi yöksi.

Antero Konttinen

Erkki Pöllänen, Tuula Sahraluoma ja Pentti Vainio kahvipaikkalammella noin kilometrin korkeudessa.